

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Caralluma rogersii

Foto: W. Bosma

ISSN 0039-4467

**70ste JAARGANG
No. 3
MAART 1991**

VAN DE REDACTIE

De computer rukt langzamerhand op in onze hobby. Steeds meer worden deze handige apparaten ingeschakeld voor tekstverwerkings-doeleinden, opslag van gegevens enzovoorts. Hiermee verdwijnt gelukkig ook het wantrouwen en de onwennigheid waarmee deze 'toverdoos' tot voor kort werd benaderd. De tijd is niet ver meer dat pen en papier alleen nog voor onze persoonlijke correspondentie zullen worden gebruikt. Ook uw redactie gebruikt steeds vaker het computer-toetsenbord in plaats van dat van de typemachine. En wat zo vaak gebeurt, wat eerst vrijblijvend was wordt al snel een verplichting. Talrijk zijn de buitenlandse tijdschriften die alleen floppies accepteren als informatie-drager. Maar u hoeft niet bang te zijn dat u ook zo'n apparaat moet aanschaffen voor uw artikel in Succulenta. Mits duidelijk getypt, is elk artikel betreffende onze hobby welkom. Het inzenden per floppie mag wel, graag zelfs, het scheelt aanmerkelijk in de opmaakkosten van ons blad.

Met de opkomst van nieuwe apparatuur komen weer andere mogelijkheden binnen bereik. Neem nu eens de scanner. Met scanner wordt hier niet een kortegolfontvanger voor radioamateurs aangeduid, maar een inleesapparaat voor tekst en afbeeldingen.

Het papier met tekst gaat op een soort kopieermachine, een druk op de knop, en daar staat de tekst in het geheugen van de computer. Ook plaatjes worden ingelezen. Dat kan erg prettig zijn om bij de opmaak van uw blad plaatjes te vergroten, te verkleinen, bij te kleuren. Toekomstmuziek? Nee, het apparaat wordt nu al bij veel instellingen gebruikt voor het invoeren van tekst. Een klein probleempje is wel, dat de scanner het gebruikte lettertype in zijn geheugen moet hebben. Anders is hij leesblind. Ongeveer 99 % van de tekst wordt zo foutloos ingelezen. Helaas kost het opsporen van de ene % wel weer veel tijd. Dus misschien wordt u in de toekomst wel verzocht uw kopij aan te leveren in een 10 puntsletter van het type Times Roman....

Een ander punt is de opslag van uw plant- en zaaigegevens. Dat kan in een computer, een schrift, op aparte kaartjes of in uw geheugen. Helaas is het eigen brein de meest onbetrouwbare van dit lijstje, de kleinste details zijn na 20 jaar nog reproduceerbaar of na 1 uur niet meer. Het is opvallend dat zoveel liefhebbers desondanks niet de moeite of tijd nemen om hun gegevens ergens te noteren. Het is zo jammer dat interessante gegevens betreffende de hobby met de drager ten grave worden gedragen. Wat minder dramatisch kan natuurlijk ook; van wie heb ik die plant ook alweer gehad? U zult niet de eerste zijn die ongewild zelfbestuiving toepast op twee planten van dezelfde kloon.

Ben Groen

EEN PUNTJE OP DE I

Net toen het februari-nummer bij de drukker lag, kregen we van de heer Lambert nog een kleine aanvulling op zijn artikel 'Een merkwaardig trio'. Hij had geschreven dat de vrucht van *Opuntia spegazzinii* blauwgroen blijft. Om volledig te zijn dienen we nog het volgende te vermelden:

Het merendeel der vruchten valt af zonder te verkleuren, doch de vruchten die langer aan de plant blijven gehecht, worden uiteindelijk zachtpaars (mauve).

De redactie

VOOR BEGINNERS

ENKELE ASPECTEN BETREFFENDE HET KWEKEN VAN STAPELIA-ACHTIGEN UIT ZAAD

W. BOSMA

Ook bij het kweken van Stapelia-achtigen is het uit zaad opkweken van planten één van de meest aantrekkelijke onderdelen van onze hobby. Het uiteindelijk in bloei komen van zelfgezaaide planten geeft veel voldoening. In dit artikel wordt een aantal aspecten van het uit zaad kweken van Stapelia-achtigen besproken. Zoals tevens het geval is met diverse andere aspecten ten aanzien van de cultuur van succulenten, is het niet mogelijk een kant en klare gebruiksaanwijzing te geven. Omdat de omstandigheden op iedere vensterbank en in elk kasje weer anders zijn, zal de optimale kweekmethode voor iedereen verschillend zijn en slechts door ervaring kunnen worden gevonden.

Het eerste probleem doet zich al voor bij het verkrijgen van zaad van Stapelia-achtigen. In de meeste catalogi worden slechts enkele soorten aangeboden. Leden van de International Asclepiad Society (IAS), een internationale vereniging van liefhebbers van deze groep planten, hebben nog de meeste keus: elk jaar verschijnt er een zaadlijst waarin tientallen verschillende soorten worden aangeboden. In collecties van liefhebbers ontwikkelen zich ook regelmatig zaadpeulen met kiemkrachtig zaad: de vliegen die voor de bestuiving hebben gezorgd, zullen echter vaak hybriden hebben gemaakt. Het zaad verliest vrij snel zijn kiemkracht: zaad dat ouder is dan circa twee jaar of dat blootgestaan heeft aan sterke temperatuurschommelingen (bijvoorbeeld in een kas) zal in het algemeen slecht kiemen. Het bewaren van zaad in de koelkast tot het moment van zaaien lijkt dan ook de beste bewaarmethode.

Ik zaai bij voorkeur in het vroege voorjaar (bijvoorbeeld maart). Hiervoor is een aantal redenen te noemen.

- 1) De lichtintensiteit is al weer op een redelijk niveau. Wil men eerder zaaien dan verdient het waarschijnlijk aanbeveling om bij te lichten met kunstlicht. Zaaient later, dan zullen er meer maatregelen moeten worden genomen om verbranding of uitdroging van de zaailingen te voorkomen.
- 2) In het algemeen zal met name de maximumtemperatuur nog niet zo hoog zijn dat dit voor de jonge kiemplantjes problemen oplevert. Door gebruik te maken van bodemwarmte kan de minimumtemperatuur ook op een voldoende hoog niveau (15 à 20 °C) gehandhaafd blijven.
- 3) Door in maart te zaaien heb je aan het eind van het eerste groeiseizoen redelijk grote zaailingen. Dit vergroot de kans om ze de winter door te krijgen. Als men niet de beschikking heeft over bodemwarmte, kan het zaaien beter nog iets uitgesteld worden, bijvoorbeeld tot eind april, begin mei.

Het door mij gebruikte grondmengsel is een standaard potgrond waaraan grof zand en gebakken kleikorrels zijn toegevoegd. Voor het zaaien kunnen de zaden eventueel bepoederd worden met een fungicide (bijvoorbeeld TMTD). In een potje met een diameter van 5,5 centimeter worden maximaal zeven zaden gezaaid. Dit zaaien gebeurt met behulp van een pincet waarmee de zaden tot vlak onder de oppervlakte in de potgrond worden gestopt. Na het zaaien worden de potjes gedrenkt in een bak met water waaraan een fungicide is

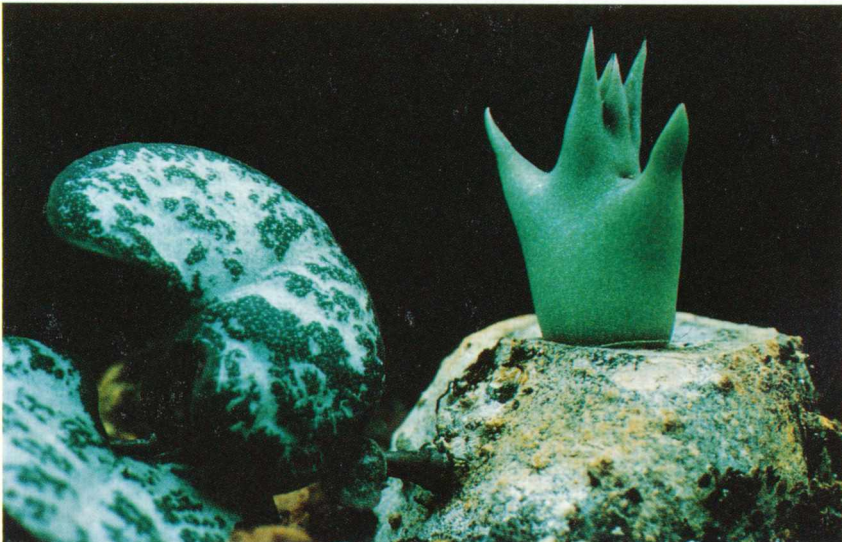

Trichocaulon - zaailingen, ongeveer twee weken oud

Foto's van de auteur

toegevoegd (bijvoorbeeld superol, chinosol of TMTD). Dit drenken moet zeer voorzichtig gebeuren. Wordt de potgrond te nat, dan is de kans op het schimmelen van de zaden of het wegrotten van de zaailingen zeer groot. Nadat de potgrond is afgedekt met een dun laagje zeer grof zand ter voorkoming van algengroei worden de potjes in een broeibakje geplaatst dat op een door middel van een verwarmingskabel verwarmd zandbed staat. Hier wordt een minimumtemperatuur van ongeveer 20°C gehandhaafd. De maximumtemperatuur wordt met name bepaald door de temperatuur in het kasje en kan tot 35 à 40 °C oplopen. In dit broeikasje heerst een hoge luchtvochtigheid waardoor de kans op uitdrogen wordt verkleind. Onder deze vochtige omstandigheden neemt de kans op schimmel echter toe waardoor een regelmatige inspectie en eventueel nevelen met een fungicide nodig is.

Zaailing van *Orbeopsis lutea* van ongeveer twee maanden oud, geënt op *Ceropegia linearis* woodii

Reeds één dag na het zaaien kan het begin van het kiemen zichtbaar zijn. De meeste zaden kiemen 2 à 7 dagen na het zaaien, maar voor sommige soorten of in het geval dat het zaad verouderd was, kan dit enkele weken duren. Als de kieming normaal verloopt zal de wortel als eerste door de zaadhuid heendringen en zich in de grond vestigen. Vervolgens komen de kiembladeren, met aan één daarvan de zaadhuls, boven de grond te voorschijn. Soms gebeurt het echter dat de wortel niet door de zaadhuid heendringt maar binnen het zaad gaat groeien. Dit leidt in het algemeen binnen enkele dagen tot het weggroten van de wortel en dus de zaailing. In een voorkomend geval kan men proberen de zaailing voorzichtig uit het zaad te trekken en op de juiste manier in de grond te plaatsen. Omdat het risico voor beschadiging bij een dergelijke operatie vrij hoog is, zijn de overlevingskansen voor dergelijke zaailingen vrij klein. Maar met name bij wat zeldzamere soorten is deze methode toch het proberen waard. Een ander probleem dat zich soms bij het kiemen voordoet, is dat de zaadhuid de top van de zaailing afdekt. Na het opdrogen van de zaadhuid kan dit de dood van de zaailing tot gevolg hebben. In zo'n geval kan men proberen met behulp van een pincet de zaadhuid tijdig van de zaailing te verwijderen.

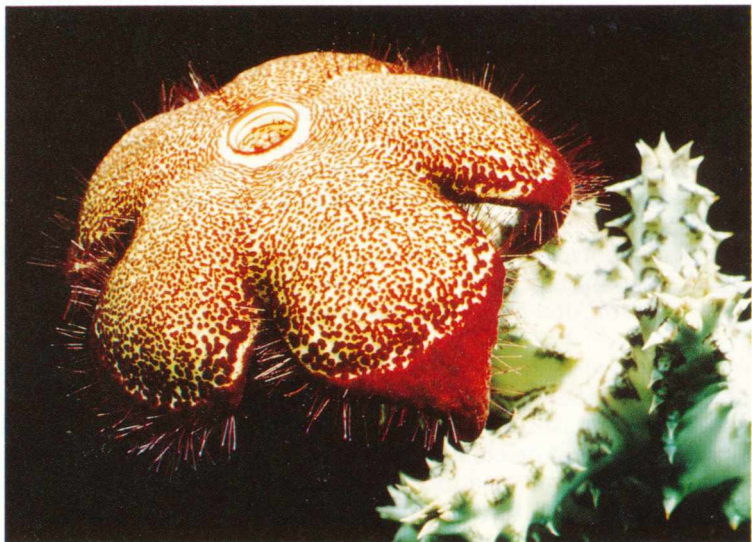
Na het kiemen moeten de zaailingen veel frisse lucht hebben: houdt men ze in gespannen lucht, dan vergroot men de kans op het weggroten aanzienlijk. Voor een goede groei is een relatief vochtige grond noodzakelijk. Het regelmatig water geven kan het beste via de onderkant van de potjes plaatsvinden. Door de zaailingen bloot te stellen aan veel licht (maar geen directe zon) krijgt men gedrongen groeiende plantjes.

Enige tijd na de kieming, mijn persoonlijke voorkeur is na 2 à 4 maanden, moeten de zaailingen worden verspeend. Hier zijn twee methoden voor:

- 1) het afzonderlijk oppotten van de zaailingen in kleine potten of
- 2) het gebruik van grotere bakken waarin meerdere zaailingen verspeend kunnen worden.

De tweede manier heeft minstens twee voordelen. Ten eerste is het in een dergelijke grote bak gemakkelijker om een redelijk vochtige grond te handha-

Edithcolea grandis, geënt op *Ceropegia sandersonii*, anderhalf jaar oud

ven. In een kleine pot droogt de grond veel sneller uit, waardoor groeiremming van de zaailingen op kan treden. Een tweede voordeel van methode 2 is dat in een grotere bak de wortels van de zaailingen meer ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Hierdoor is ook de groei van het bovengrondse deel van de zaailing beter. Het gebruik van deze methode kan leiden tot de bloei van zaailingen binnen een jaar.

Door diverse oorzaken kunnen de zaailingen hun wortels verliezen, bijvoorbeeld door rot, schimmel of een ernstige aantasting door wolluizen. Omdat het zeker bij iets zeldzamere soorten jammer is om deze zaailingen weg te gooien, kan men proberen deze te enten. Dit kan gebeuren op een voor *Stapelia*-achtigen gebruikelijke onderstam (*Stapelia gigantea* of de knollen van *Ceropegia linearis* ssp. *woodii*). Ook het enten op andere *Ceropegia*-soorten (bijvoorbeeld *C. sandersonii*) kan succesvol zijn. Een voordeel van het enten op *C. sandersonii* is het feit dat het snijvlak van deze dunne stengels min of meer overeenkomt met het snijvlak van de zaailingen, waardoor een betere hergroei mogelijk is. Bij het enten van zaailingen hoeft slechts een zeer geringe druk op de ent uitgeoefend te worden om hergroei te realiseren: een L-vormig gebogen ijzerdraadje dat omgekeerd in de grond wordt gestoken is al voldoende. Bij het enten op een onderstam als *C. sandersonii*, kunnen de zaailingen als ze een voldoende grootte hebben bereikt op een definitieve onderstam worden overgeënt.

De eerste winterperiode (en ook die daarop volgen!) is een moeilijke tijd voor de zaailingen: er moet een balans worden gevonden tussen genoeg water om uitdroging te voorkomen en net niet te veel waardoor het weggroten van de zaailingen wordt veroorzaakt. Met name voor de kleine zaailingen kan dit vrij problematisch zijn. Als je problemen met zaailingen verwacht, kan het verstandig zijn om deze in de nazomer (bijvoorbeeld september) te gaan enten. Dit kan in principe op dezelfde manier gebeuren als hierboven staat beschreven. Van een gezonde zaailing kunnen echter twee geënte planten worden geproduceerd: als men de zaailingen boven de kiembladen in twee gedeelten snijdt, kan men de top van de zaailing op de normale manier enten terwijl het onderste stuk omgekeerd kan worden geënt. Dit onderste stuk gaat in het algemeen zijscheuten vormen die als ze groot genoeg zijn, opnieuw kunnen worden geënt.

N.B. Bent u geïnteresseerd in deze fascinerende groep binnen de succulenten? De Nederlandse contactpersoon van de 'International Asclepiad Society', Anton van Woerkom, zal u graag informatie betreffende het lidmaatschap van deze vereniging verstrekken. Zijn adres is Nijenheim 9511, 3704 TV Zeist, tel. 03404-53118.

TAXONOMIE

CORRECTIE BESCHRIJVING PEDIOCACTUSVARIETEIT

Door de heer Jonkers in Woking, Engeland, werden wij erop attent gemaakt dat in de beschrijving van een variëteit van *Pediocactus simpsonii* in het oktobernummer van vorig jaar het epitheton *indraianus* een onjuiste uitgang heeft gekregen. Volgens de International Code for Botanical Nomenclature, aanbeveling 73C(c) dient de naam van deze variëteit te worden geschreven als *indranus*.

De volledige correcte naam van de door de heer Hochstätter in Succulenta 69(9) bladzij 179 (1990) gepubliceerde variëteit is dientengevolge:

Pediocactus simpsonii var. *indranus* Hochstätter.

CORRECTION DESCRIPTION PEDIOCACTUS VARIETY

According to recommendation 73C(c) of the International code for Botanical Nomenclature the correct spelling of the taxon described in Succulenta 69(9) page 179 (1990) should be:

Pediocactus simpsonii var. *indranus* Hochstätter.

KORREKTION BESCHREIBUNG PEDIOCACTUSVARIETÄT

Den Empfehlung 73C(c) der International Code for Botanical Nomenclature gemäss soll die korrekte Schreibweise des in Succulenta 69(9) Seite 179 (1990) beschriebenes Taxons lauten:

Pediocactus simpsonii var. *indranus* Hochstätter.

De redactie

KRITISCH BESCHOUWD

HET GESLACHT GYMNOCALYCIUM IN ZUID-BRAZILIË EN URUGUAY (1)

KARL-HEINZ PRESTLÉ

Er bestaan in de literatuur zeer verschillende opvattingen over de in dit gebied van Zuid-Amerika voorkomende soorten, variëteiten en vormen van het geslacht *Gymnocalycium*. Ik wil hier niet bediscussiëren of deze inzichten al dan niet juist zijn, maar afgaan op mijn vondsten en veldonderzoek.

Tijdens mijn intensieve cactusstudie in de voorbije veertien jaar, waarin ik de geslachten *Notocactus*, *Frailea* en *Gymnocalycium* uit het zuiden van Brazilië bestudeerde, kwam ik tot de overtuiging, dat het tot op heden bestaande literatuurbeeld geenszins juist is. Het is een onvolledig en door foutieve informatie verstoord beeld.

Op mijn studiereizen in de jaren 1976, 1980, 1983 en 1988 heb ik op vele groeiplaatsen vertegenwoordigers van het geslacht *Gymnocalycium* bestudeerd. Ook heb ik enkele exemplaren meegenomen om deze later met elkaar te kunnen vergelijken en daaruit conclusies te kunnen trekken over de onderlinge verwantschappen. Om tot een zeker resultaat te komen was het noodzakelijk uit te gaan van zelf verzameld materiaal, alsmede van de kennis van mijn Zuidamerikaanse vrienden F. Stockinger en H. Schlosser. De in de literatuur

opgegeven groeiplaatsen en bijbehorende plantenvormen werden buiten beschouwing gelaten, daar deze vaak niet controleerbaar waren.

In de door mij uitgewerkte groeiplaatsanalyse van de Zuidbraziliaanse en Uruguayaanse *Gymno's* konden 65 groeiplaatsen worden beschouwd; dit geeft voor het eerst een beeld van het voorkomen van *Gymno's* in dit gebied en toont welke criteria een rol spelen in de beoordeling van deze planten.

Bij de beoordeling van de tegenwoordig nog aanwezige groeiplaatsen moet ervan worden uitgegaan, dat het hier dikwijls nog slechts restpopulaties betreft, zodat de schijnbare groeiplaatsdichtheid zeer relatief is. Vaak is het thans bijna onmogelijk enkele planten of groepen te vinden; de meeste populaties zijn slechts 2-3 m² groot! Uit mijn studie concludeerde ik dat alle cactusgeslachten in Zuid-Brazilië evolutieprocessen hebben doorlopen die vele overeenkomsten vertonen en die als regionale processen kunnen worden beschouwd. Zo vertonen alle geslachten in dit gebied, dat men kan aanduiden als 'pampazone', een snelle opeenvolging van evolutiestadia, het groeien in kleine populaties, alsook het aanwezig zijn van overgangsvormen aan de grensvlakken van gebieden van verschillende geologische ouderdom. Gegevens, die men in andere cactusgebieden niet kan vinden en daarom daar ook niet zijn te gebruiken.

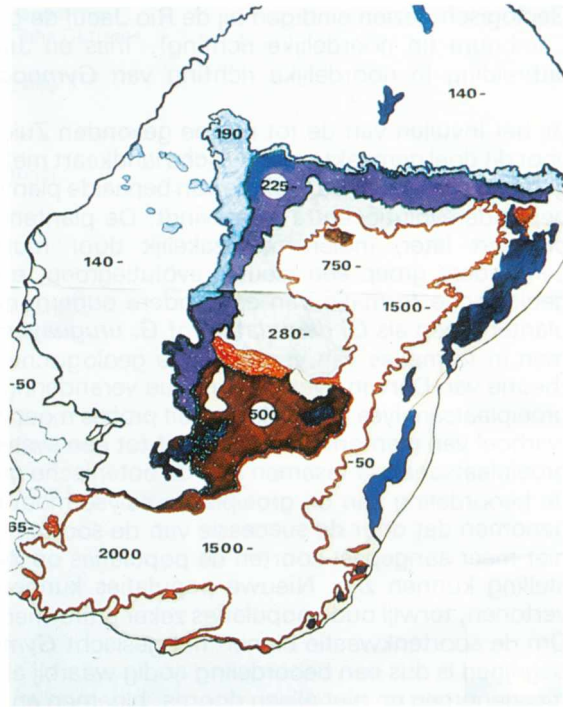
Daar ik met de methodiek van de algemene biologie met inbegrip van bloem- en zaadmorfologie niet tot een bevredigend resultaat kon komen, besloot ik bij mijn onderzoekingen klimatologische en geologische gegevens te betrekken om zodoende een meer afgerond beeld te krijgen.

Uit het klimatologisch onderzoek komt naar voren, dat Rio Grande do Sul en Uruguay, gelegen tussen de 27ste en 38ste breedtegraad, thans een klimatologische positie innemen die men wel aanduidt met de term 'vertisolgebied'. Onder vertisolgebied verstaat men een gebied dat een bijzonder gunstig evolutieklimaat bezit: milde temperaturen, vorstvrije wintermaanden, voldoende regen, enzovoorts. Onder deze omstandigheden konden en kunnen cactussen snel evolueren. Het onderzoek leerde evenwel ook, dat dit gebied niet constant is en de klimaatverhoudingen in Uruguay en Rio Grande do Sul aan het veranderen zijn. Wanneer wij de gemeten temperaturen van 1880 met die van 1980 vergelijken dan valt op dat honderd jaar geleden nooit nachtvorsten voorkwamen, terwijl thans nachttemperaturen van -10 tot -12°C worden gemeld. Het ziet ernaar uit dat wij een kleine tot middelmatige ijstijd tegemoet gaan en de zuidpool zijn invloedssfeer langzaam vergroot. De cactussen van de pampazone hebben naar mijn mening allang op de klimatologische veranderingen gereageerd. Opvallend is dat alle *Cereussen* - waarover in 1940 nog werd bericht - uit de pampa zijn verdwenen en *Malacocarpussen* met de bekende, grote vlakronde lichamen bij duizenden in de koude vriesnacht afsterven! Tegelijkertijd kan worden vastgesteld dat steeds meer nieuwe plantenpopulaties worden gevonden die een sterk vertakte habitus en een zeer compacte vorm vertonen.

Natuurlijk moeten we de constatering in verband brengen met de algemene klimatologische toestand van de wereld (ozongat, enz.), maar toch blijft het feit dat de cactussen van de pampazone op de kleinste klimaatveranderingen reageren. Opvallend is dat de *Gymno's* in Rio Grande do Sul de Rio Jacui niet hebben overschreden, hetgeen betekent dat klimatologische en geologische barrières van grote betekenis zijn. Klimatologisch verandert het gebied ten noorden van de Rio Jacui langzaam; de bergen worden hoger en de uitlopers van het tropische regenwoud (waarvan helaas nog maar 2% over is) worden merkbaar.

Cambrium: 0,5 - 2 miljard jaar oud
 Ordovicium: 450 - 500 miljoen jaar
 Perm: 250 - 300 miljoen jaar
 Trias: 200 - 250 miljoen jaar
 Jura: 150 - 200 miljoen jaar
 Krijt: 65 - 150 miljoen jaar
 Kenozoicum: 65 miljoen jaar
 tot heden

Figuur 1. Geologische gebieden van Rio Grande do Sul en Uruguay. De getallen geven de ouderdom in miljoenen jaren weer van de verschillende geologische lagen die aan de oppervlakte komen

Figuur 2. *Gymnocalycium* PR544 bij Camaqua-Guarita (Rio Grande do Sul), in de volle zon op een berg groeiend

Geologisch gezien eindigen bij de Rio Jacui de geologische formaties van het Cambrium (in noordelijke richting), Trias en Jura. Krijtgebieden maken de uitbreiding in noordelijke richting van *Gymnocalycium horstii* onmogelijk.

Bij het invullen van de tot nu toe gevonden Zuidbraziliaanse Gymno's in een voor dit doel gemaakte geologische landkaart met de zeven geologische hoofdggebieden blijkt, dat de evolutie van bepaalde plantengroepen (secties) steeds in bepaalde evolutiecentra plaatsvindt. De plantengroep breidt zich daar uit en probeert later, indien noodzakelijk door mutatie of door kruising met een andere groep een nieuwe evolutiegroep te vormen in een nabijgelegen geologische formatie van een andere ouderdom. Zo vinden wij binnen een plantengroep als *G. denudatum* of *G. uruguayense* verschillende evolutievormen in formaties van verschillende geologische leeftijd. Overeenkomstig de theorie van Darwin over de continue verandering van de soorten wordt uit de groeiplaatsanalyse duidelijk, hoe dit proces moet worden gezien. De schijnbare warboel van plantentypen groeit uit tot een systematisch geheel, wanneer de groeiplaatsanalyse tesamen met de botanische gegevens wordt toegepast. Bij de beoordeling van de groeiplaatsanalyse moet ook in ogenschouwd worden genomen dat door de successie van de soorten cq. het verdwijnen van oude niet meer aangepast soorten de populaties op zich van verschillende samenstelling kunnen zijn. Nieuwe populaties kunnen nog een grote instabiliteit vertonen, terwijl oude populaties zeker uniformer zijn.

Om de soortenkwestie binnen het geslacht *Gymnocalycium* beter te kunnen begrijpen is dus een beoordeling nodig waarbij alle factoren dienen te worden meegenomen en niet alleen doorns, bloemen en zaden. Of het bij de door mij duidelijk onderscheiden evolutiegroepen om meerdere soorten, variëteiten en vormen gaat of om vele populaties van één soort, is eigenlijk volkomen onbelangrijk. Belangrijk is, dat elke populatie in principe een eigen karakter bezit en dat tot uitdrukking komt middels habitus, bloemen, vruchten en zaden, die alle slaan op deze populatie. Het samenvoegen van planten uit een gebied tot één soort of een variëteit zonder kennis van de naburige populaties zal vrijwel altijd leiden tot een mislukking.

Cactusgeslachten met een groot 'evolutievermogen' moeten anders worden beschouwd en beoordeeld dan geslachten die slechts uit zogenaamde overlevingskunstenaars bestaan, zoals de Andes-cactussen uit het geslacht *Copiapoa*. Terwijl het in Chili of Perú maar één of twee dagen per jaar regent, regent het in de pampazone bijna 200 dagen en op de andere dagen onweert het vaak nog een één of twee uur.

(Wordt vervolgd)

Figuur 3. Verklaring der groeiplaatsen

Gymnocalycium denudatum-vormen:

1. PR 421	Pedras Altas
2. PR 369	Camaqua Mijn
3. FS 90	Cazapava-Zone
4. PR 288	Lavras-Zone
5. PR 438	Sao Gabriel-Zone
6. PR 291-a	Dom Pedrito-Zone
7. PR 283	Livramento-Zone/Cavera
8. PR 290	Rosario-Zone
9. PR 349	Santana da Boa Vista-Zone

- 10. PR 289 Border-Zone/Carlos Guera
- 11. PR 486 Dom Pedrito-Zone/Linha Gutierrez
- 12. PR 527 Guarita's
- 13. PR 593 Camaque Mijn/oude weg
- 14. PR 507 Hacienda Santa Rita
- 15. PR 574 Paso da Guarda
- 16. PR 580 Topador
- 17. PR 502 Dom Pedrito-Sao Gabriel

Gymnocalycium horstii-vormen:

- 1. HU 79 Cazapava-Zone
- 2. PR 437 Encruzilhada-Zone
- 3. PR 284 Pantano
- 4. PR 400 Fecotrigo/Capivarita-Zone
- 5. PR 397 Santana da Boa Vista-Zone
- 6. buenekeri Francisco de Assis
- 7. PR 400-a Capivarita-Zone
- 8. PR 400-b Capivarita-Zone
- 9. PR 545 Pantano Grande-Zone
- 10. PR 544 Guarita's-Camaqua-Mijn-Zone

Gymnocalycium uruguayense-vormen: zone 1, (blauwe stippen)

- 2. Schl. 103 Ruta 8 km 200
- 3. Schl. 104 Ruta 8 km 187
- 4. Schl. 120 Salus, Dept. Lavalleja
- 5. Schl. 122 Aigua
- 6. Schl. 124 Treinta-y-Tres
- 7. Schl. 109 Laguna del Sauce
- 8. WD-1 Dept. Colonia
- 12. Schl. 119 Battle de Ordenez
- 14. PR 79 Puente-Ballena
- 15. PR 109 Olimar
- 16. PR 123 noordelijk van Melo
- 20. Schl. 113 Melo
- 22. Schl. 126 Piedra de Afilas
- 24. Schl. 127 Ruta 2
- 26. Schl. 131 Casupa-Chico

Gymnocalycium uruguayense-vormen: zone 2, (blauwe stippen met gele rand)

- 1. Schl. 102 Tambores-zone
- 9. Schl. 123 Ruta 3 km 244
- 10. Schl. 121 Ruta 5 km 255
- 11. Schl. 118 Ruta 5 km 348
- 17. Schl. 112 Ruta 31
- 18. Schl. 105 Paso de los Toros
- 19. Schl. 107 Minas de Corrales
- 21. Schl. 135 Dayman
- 23. Schl. 129 Arapey-Zone
- 25. Schl. 128 Ruta 20

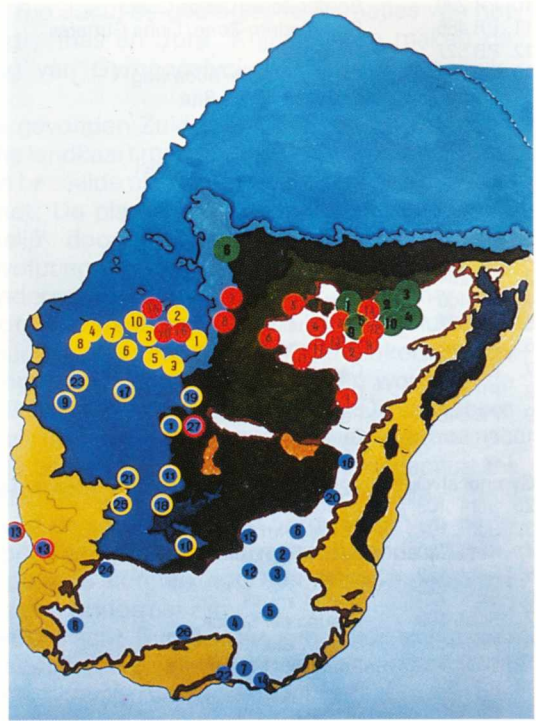
Gymnocalycium uruguayense-vormen: zone 3, (gele stippen)

- 1. PR 325 Sarandi/Livramento-Zone
- 2. PR 291 Paso da Guarda-Alegrete
- 3. PR 287 Carlos Guera/grens (Brazilië)
- 4. Schl. 101 Ruta 30/grens (Uruguay)
- 5. Schl. 114 Ruta 30/Paso Rial/grens
- 6. Schl. 115 Ruta 30/Colonia Pintado
- 7. PR 52-A Artigas/Ruta 30-627
- 8. Schl. 111 Colonia Pantado, Artiges
- 9. Schl. 110 Cuchilla-Negra, Majon
- 10. PR 492 Topador/Brazilië
- 11. PR 511 Alegrete/Brazilië

Gymnocalycium-vormen: (blauwe stip met rode rand)

- 12. schroederianum Berlin, Dept. Rio Negro, Uruguay
- 27. rauschii Ansina, Dept. Tacuarembó, Uruguay

Figuur 3

Foto's van de auteu:

Figuur 4. *Gymnocalycium* PR527 in een vlak oplopend gebied in de Guarita van Rio Grande do Sul, tussen gras en mossen

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgisch vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: F. van Tricht
Vice-voorzitter: vacature
Secretaris: F.R. de Groot
Penningmeester: J. Vrenken
Bestuurslid België: J. de Wael
Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest
Alg. Bestuurslid: E. van Die-van Wijnen
Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsen

LIDMAATSCHAP en FINANCIËLE ZAKEN

J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel, tel. 04132-72917.

Het lidmaatschap kost voor leden f 40,-/Bfrs 725, jeugdleden f 20,-/Bfrs 365 en voor elders wonende leden f 50,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 140.

Opzeggen: uiterlijk 1 december, schriftelijk, bij de ledenadministratie.

Postgironummer 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel. Bankrek.nr. 55.32.38.981 bij de A.B.N. t.n.v. Succulenta te Volkel.

Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

LEDENADMINISTRATIE

M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.

Aanmelding en verzoeken om inlichtingen uitsluitend schriftelijk.

SECRETARIAAT

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.

PROPAGANDA

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort, tel. 03484-1083.

VERENIGINGSNIEUWS

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad.

Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

Losse nummers: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel.

MAANDBLAD

Hoofdredakteur: A. van Uijen, Goeveneurstraat 11, 3532 XV Utrecht.

Redakteur: L.E. Groen, Alexanderweg 72, 6721 HH Bennekom.

Redakteur: J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

BELGISCHE BELANGEN

J. de Wael, St. Rumoldusstr. 109, 1851 Grimbergen België.

REDAKTIERAAD:

R. van Donkelaar, T. Neutelings, A.B. Pullen (voorzitter) en B. Zonneveld.

Correspondentieadres: A.B. Pullen, Pr. Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen.

ADVERTENTIES EN VRAAG EN AANBOD

J. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel. 08389-17551

Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN

1/16 pag. f 30,-/Bfrs 600; 1/8 pag. f 55,-/Bfrs 1100; 1/4 pag f 85,-/Bfrs 1700; 1/2 pag. f 140,-/Bfrs 2800; 1 pag. f 240,-/Bfrs 4800.

Kortingen op aanvraag.

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à f 1,50/Bfrs. 30 te bestellen op girorek.nr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

CLICHÉFONDS

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

BOEKENVERKOOP, R.Z.H. EN VERENIGINGSARTIKELN

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

Inclusief portokosten:

1. Het boek *Discocactus*, Engels of Duits. Prijs f 7,50/Bfrs 150.

2. Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 15,50/Bfrs 310.

3. Handleiding voor het verzorgen van cactussen en andere succulenten. Prijs f 6,-/Bfrs 120.

4. Bewaarband voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,-/Bfrs 330.

5. Verenigingsspel in brochurevorm of als steekspel. Prijs f 4,-/Bfrs 80.

6. Ansichtkaarten met afbeeldingen van succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50/Bfrs 50.

Tegen vergoeding van portokosten zijn propagandafolders en affiches te verkrijgen.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Bestellen uitsluitend door overschrijving van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.

Voor België: rekeningnummer 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

EVENEMENTENKALENDER 1991

- 6 April Open dag bij J. Molendijk, Groeneweg 's Gravesande, van 09.00-16.00 uur.
- 6-7 April Opendeurdagen bij T. Houbrechts-Lafosse, Luikersteenweg 160, 3700 Tongeren, van 09.00-18.00 uur.
- 13 April Algemene ledenvergadering in Steyl-Tegelen, info in het Februari-nummer.
- 20 April Bijeenkomst van de Algemene Studieclub bij Hr Rubingh in Soest.
- 27-28 April Beurs en tentoonstelling afd Haarlem, info in het Maart-nummer en bij T. Droog 023-364325.
- 27-28 April Jaarlijkse bijeenkomst van Internoto, deze keer in Nederland op de Flevohof, info bij F.R. de Groot.
- 4 Mei Friese cactus- en vetplantenbeurs in Leeuwarden, info in het Januari-nummer.
- 5 Mei Ruilbeurs, Cactusvrienden Limburg, Dekenstr 40 te Zolder
- 5 Mei Opendeurdag bij M. Desender-Bruneel, C. Barbierlaan 9, 8021 Loppem, van 09.00-20.00 uur.
- 9 Mei Cactustentoonstelling en beurs in de Achterhoek, info in het Febr.-nummer.
- 15 Mei Busreis van de afd Arnhem naar Hr Noltee en Arboretum Trompenburg. Leden en introducees van andere afdelingen kunnen ook mee. Inlichtingen 08389-17551.
- 15-20 Mei Cactusexpo te Monaco.
- 18 Mei Open dag afd Zeeland, info bij Bertus Spee 01105-2595.
- 18, 19, 20, 25, 26 Mei Opendeurdagen van Cactusweelde Turnhout, info bij Hr. M. Huygaerts, 014-418735 Turnhout, België.
- 25 Mei Goudse cactusbeurs, info in het Febr.-nummer.
- 25-26 Mei Tentoonstelling van Leuchtenbergia in het Dienstencentrum, Schoolstr 44 te Schilde.
- 25 Mei-2 Juni Cactustentoonstelling in Botanische tuin Overloon, rond collectie van Beuningen. Door-gang is nog niet zeker.
- 1 Juni Liempdse Plantenliefhebbersbeurs, info bij F. van Tricht, 04116-84250
- 1 Juni Nationale Hortusdag.
- 1 Juni 3e Vlaamse cactusbeurs door de club van POEKE.
- 2 Juni Jaarlijkse tentoonstelling Cactusweelde afd Noorderkempen, info Hanendreef 63, 2930 Brasschaat.
- 8 Juni 3e Ruil- en verkoopbeurs afd Leiden.
- 8 Juni 3e Grote beurs van Cactus en Vetplanten, deze zal gehouden worden in het centrum van Vilvoorde.
- 9 Juni Open dag afd Nrd & Midden Limburg, info J. Raemakers 04750-15934
- 16-22 Juni 24e Biennial Convention van de Cactus en Succulent Society van America, te houden in San Antonio, Texas, info bij Claude Townsend, 5102 Village Green, San Antonio, Texas 78218 USA.
- 22-23 Juni Tentoonstelling van de afd Den Helder, info W. Lohrengel 02230-25777.
- 30 Juni 10e Opendeurdag van Grusonia.
- 24 Aug. Ruilbeurs afd. West Brabant.
- 31 Aug. Beurs in Zutphen, info in het Febr.-nummer.
- 7 Sept. Cactus- en vetplantenmarkt te Nijmegen.
- 7-8 Sept. ELK te Blankenberge.
- 5 Okt. Cactusbeurs van het Noorden te Zuid Laren.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek.

Mrt. zaaien, verpotten, grondsamenstelling etc.
Apr. Agave en voorbereiden tentoonstelling.

Afd. Arnhem.

14 Mrt. Ruilavond. Plaats: Zaaltje van de speeltuinvereniging 'Tuindorp' achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Brabant-België.

9 Mrt. Thema-avond kamerplanten door Hr Claes.

26 Apr. Dia-voordracht over Echinocerei door Hr. J. Vrenken. Plaats: Horteco, de Bavaylei 119, Vilvoorde. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Delfzijl e.o.

4 Apr. Hr Schwab houdt een lezing over ...
20 Apr. Reis naar Duitsland, samen met afd Groningen en Drenthe. Plaats: Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang 19.40 uur.

Afd. Drenthe.

3 Apr. Hr Timmer over Pomologie. Zaden voor de zaaiwedstrijd.

20 Apr. Reis naar Duitsland.

Afd. Flevozoom.

18 Apr. Groenmarkt in Lelystad.
20 Apr. Voorjaarsmarkt in Almere.
22 Apr. Alle leden worden verzocht een voor hun bijzondere plant mee te nemen. Plaats: Groen

van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Fryslan.

9 Apr. Hr Linssen over 'Juwelen in onze verzameling'.

20 Apr. Jaarlijks reisje. Plaats: Zalencentrum Tivoli, Huizumerlaan 59, Leeuwarden. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Gooi- en Eemland.

27 Apr. Excursie naar het Westland.

Afd. Gouda e.o.

18 Apr. Ruil- en praatavond

Plaats: 't Brandpunt' Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang 20.00 uur.

Afd. 's Gravenhage e.o.

28 Mrt. Johan Pot spreekt over Sulcorebutia in het algemeen.

Plaats: Grote zaal sporthal 'Zuidhaghe', Melis Stokelaan 1201, Den Haag. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Groningen.

18 Apr. Hr Alsemgeest spreekt namens de werkgroep Succulentenbescherming.

20 Apr. Reis naar Duitsland.

Plaats: Bovenzaal van de Hortus de Wolf in Haren. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Den Helder e.o.

13 Apr. Hr Grootsholten over Haworthia's. Plaats: Kantine van de Gemeentelijke Plantsoendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang 13.45 uur.

Afd. Hoeksche Waard.

11 Apr. Hr Crieking is uitgenodigd voor een lezing over Brazilië.

20 Apr. Excursie.

Plaats: Natuur Educatief Centrum bij de Rijkshaven in Numansdorp.

Aanvang 20.00 uur.

Afd. Nijmegen.

2 Apr. Foto-avond en het benoemen van planten.

6 Apr. Excursie.

Plaats: Opleidingscentrum 't Vanck, Energieweg 19, Nijmegen.

Aanvang 20.00 uur.

Afd. Tilburg.

8 Apr. Thema-avond.

Plaats: Kasteelhoeve, Hasselstr. 256 te Tilburg.

Aanvang 20.00 uur.

Afd. Utrecht e.o.

6 Apr. Excursie.

11 Apr. De Rocky Mountains een reisverslag door Ludwig Bercht.

Plaats: Buurthuis Ravelijn, H. Graaflandstraat 2a, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

Afd. West-Brabant.

20 Apr. Bijeenkomst.

Plaats: Café rest. 'De Linden', Markt 82, Etten-Leur. Aanvang 20.00 uur.

Afd. West-Friesland.

22 Mrt. Dia-lezing over Stapelia-achtigen door Hr Bosma. Bij fam de Wit te Zwaagdijk.

Afd. IJsselstreek.

5 Apr. Praatavond te Goor.

26 Apr. Lezing te Zutphen.

Afd. Zaanstreek.

5 Apr. Ruilbeurs, dia-fotowedstrijd.

Plaats: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaan-dam. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Zuid Limburg.

2 Apr. Een lezing over Mexico door Hr Heyde uit Aisdorf.

6 Apr. Excursie.

Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Zwolle.

28 Mrt. Lezing met dia's over Vetplanten door Hr Zonneveld.

Plaats: Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Prinses Margrietstraat 2, Zwolle. Aanvang 19.30 uur.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN.

Cactus-Flora.

26 Mrt. Praktijk en enten door L. Vandecaveye.

23 Apr. Chilenen door R. van Averbeke.

Plaats: Prov. Instit. voor tuin- en landbouw, Mechelsevest 3000 te Leuven.

Cactusvrienden Limburg.

15 Apr. Diavoordracht door Hr Liekens over Lobivia's

Plaats: Cultureel Centrum van Heusden-Zolder. Aanvang 20.00 uur.

Cactusweelde Noorderkempen.

18 Apr. Diavoordracht door Hr Beukelaers over Astrophytum.

27 Apr. Jaarlijkse studiereis naar Duitsland.

Plaats: Lokaal 'Vogelzang', Miksebaan 25, Brasschaat. Aanvang 20.00 uur.

Grusonia.

12 Apr. Het ontstaan van de planten, door Maurits Genotte.

20 Apr. De Groentjes in de kas van een liefhebber.

Plaats: Don Bosco, Pastoriestr. te Torhout. Aanvang 20.00 uur.

Islaya.

5 Apr. Algemeen door P. Neut

Plaats: R.B.S./R.M.S., Stationstraat 82, Aalter. Aanvang 20.00 uur.

Leuchtenbergia.

19 Apr. Parodia deel 1 door E. Piens

27 Apr. Eendagsreis.

Plaats: Dienstencentrum, Schoolstraat 44, Schilde. Aanvang 20.00 uur

Nog geen spreker?

Neem eens contact op met

J. DECKERS

tel. 045-272461

DOUG AND VIVI ROWLAND,
200 SPRING ROAD, KEMPSTON,
BEDFORD, ENGLAND MK42 8ND.

**CACTUSSEN- EN
VETPLANTENZADEN**
Schrijf vandaag nog voor
GRATIS ZAADLIJST

Cactuszaden en Tillandsia's

Vraagt onze gratis zaadlijst met meer dan 3000 soorten en variëteiten aan.

Naast een uitgebreid assortiment cactuszaden vindt u ook: Euphorbia, Pachypodium, Agave, Yucca, Cycas, Datura, Eucalyptus, Passiflora, Conophytum, Lithops, Mesembryanthemum, Musa-Bananen, Palmen, Palmvarens en nog vele andere zaden van (Succulente) planten. Tevens een groot assortiment Tillandsia's.

G. Köhres

Wingertstraße 33

D-6106 - Erzhausen/Darmstadt.

FRANS NOLTEE

**Ruim 1000 soorten cactussen en
andere vetplanten wachten op U.**

Vraag mijn GRATIS sortimentslijst aan.

Rotterdamseweg 88
3332 AK Zwijndrecht
Tel. 078-124200/010-4420776

Geopend van 30 maart tot 1 november op zaterdag van 10 en 3 uur. Verder op afspraak.

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5983 NR LOTTUM Holl.
Telefoon 04763-1693 - Fax 1641

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag: 9.00-12.00 uur
13.00-17.00 uur

Zaterdag: 9.00-12.00 uur
13.00-16.00 uur

Het spannende groeiseizoen maakt nu zijn opwachting.
Vooraf op bloei richt zich nu onze hoopvolle verwachting.

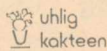
"Kom zie en overtuig uzelf"

karlheinz uhlig - kakteen

Open zondag: 21 april 1991 van 11 uur tot 16 uur
Tuin: Hegnacher Strasse
D-7053 KERNEN i.R. (Rommelshausen) bij Stuttgart.
Lilienstrasse 5, Postbus 1107, W.-Duitsland

	D.M.
Brasilparodia bueneri	4,00
Frailea aureispina, camarguensis	4,00
chrysacantha, spec. B32	4,00
Gymnocylcium bodenbenderianum, tricianum	4,00
spec. Land. spec. B150	4,00
Haageocereus pseudoicosagonus	4,00
Helianthocereus grandiflorus	4,00
Lobivia claeysiana, nigrispina, uittewaaleana	4,00
Mediolobivia rosalbiflora, vulpina	4,00
Rebutia colorate FR 1106, escurpula KK 1921, fiebriggii var. castanea WR 321, pulchella v. prolifera R 597, spec. de Humahuata KK 840, spec. Lau 353, spec. Lau 412	4,00
Adenium obesum	10,00
Fockea edulis	18,00
Juttadintera simpsonii	4,00

Vraag onze catalogus aan!

CACTUSKWEKERIJ

Special Plants

H. de Vries, Folgeralaan 2B
Drachten, tel. 05120-20699

Kas open:

di. t/m vrij. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 9.00-17.00 uur
maandag van 13.00-18.00 uur

KENNISMAKING MET DE AFDELING VAN SUCCULENTA MET HET GROOTST AANTAL LEDEN, NOORD & MIDDEN LIMBURG.

Op een typische Februari-dag, koud, guur met nog weinig te zien in de kas, had ik een gesprek met Hr J. Schraets voorzitter van de afdeling Noord en Midden Limburg.

De afdeling is sedert 1980 een samenvoeging van Noord en Midden Limburg, Noord Limburg was een sinds 1959 bestaande afdeling.

De afdeling telt op dit moment 62 leden en 4 huisgenootleden.

De leden van de afdeling komen globaal gezien uit het gebied

Boxmeer via de westgrens van Limburg tot Roermond en via de oostgrens van Limburg terug. Die oostgrens ligt niet zo scherp er zijn ook een 5-tal leden uit het gebied Krefeld (Duitsland).

De plaats van samenkomst is Venlo, dat betekent voor een aantal mensen dat er toch afstanden van zo'n 30-40 km afgelegd moeten worden. Kennelijk is deze afstand voor de leden van ondergeschikt belang want de opkomst bij afdelingsavonden schommelt tussen de 30-40 personen, ruim 50%. Door het grote aantal leden en dankzij de opbrengsten van activiteiten, vooral in het verleden, is er een financieel sterke basis. De inkomsten worden weer geïnvesteerd in de bibliotheek of af en toe een heel bekende spreker.

Het aantal externe sprekers is beperkt, het merendeel van de avonden wordt ingevuld door eigen mensen. Nu zijn onder die 'eigen mensen' een behoorlijk aantal bekende liefhebbers en zelfs professionals. Deze gevorderde liefhebbers hebben een steunpilaar functie in de vereniging, het geeft niet alleen mogelijkheden naar sprekers maar geeft zeker ook een brede wisselwerking mbt discussie, ervaring en experimenten. Bekend is Hr Hovens als een van de promotors van het kweken op steenwol of lava.

Door de brede ervaring in deze afdeling durfde en durft men het ook aan om Botanische tuinen te hulp te schieten denk aan Steyl, Overloon en indirect ook Arcen.

Ook van deze 'werkers' kan men nooit genoeg hebben want ook hierbij ziet men direct positieve invloed op de leden, onderlinge verstandhouding, overdracht van kennis en verbreding van de interesse zijn resultaat van deze werkactiviteiten, kortom de afdeling wordt er beter en sterker door. Dat geldt niet alleen voor het werken aan de tuinen een ander bindend element is het Clichéfonds. De naam van J. Schraets zal er zeker blijvend mee verbonden worden, maar dit Clichéfonds wordt mede door de afdeling gedragen, de lang niet allemaal even leuke werkzaamheden (bv. duizenden porties zaad tellen) worden door vrijwilligers bij de diverse mensen thuis verricht. Nieuwe vrijwilligers zijn toch ook zeer welkom.

AKTIVITEITEN GEVEN BINDING EN WERKEN STIMULEREND.

Dit zou het motto van deze afdeling kunnen zijn. Behalve bovengenoemde activiteiten kent men ook gemeenschappelijk materiaal inkoop, onderling kasbezoek, doe-avonden, open-dagen, een afdelings-excursie, medewerking aan 'Groen-dagen' etc etc.

Plant van de maand is afgeschaft omdat er te weinig animo meer voor was. Op de bijeenkomsten is altijd tijd gereserveerd voor het 'bijpraten' want ook dat is een belangrijk element.

Een stabiele afdeling met een sterk bestuur en een goed motto, kortom een afdeling waar menige andere afdeling iets van kan leren. Wij wensen deze mensen een minstens even succesvolle toekomst als hun verleden geweest is.

Rob de Groot

Zojuist overgenomen schitterende collectie cactussen en vetplanten (ongeveer 7000 st.), waarbij zeer veel zeldzaamheden en grote planten.

Geopend op zaterdag van 8-17 uur en van maandag t/m vrijdag alleen na telefonische afspraak.

CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD

Tel. 03474-1718

(tussen Lexmond en Meerkerk)

LEXMOND

Lakerveld 89

Te koop gevraagd collecties oude planten, zowel cactussen als andere succulenten.

SUCCULENTA OP WEG NAAR DE FLORIADE 1992!

floriade
DEN HAAG - ZOETERMEER 1992
H O L L A N D

Zoals beloofd kom ik terug op de bijeenkomst van Succulenta Werkgroep Floriade (SWF). Deze is op 6 februari weer bijeengewees in de gastvrije kantine van de Fa Edelman in De Tempel te Reeuwijk. Ondanks de felle koude waren de meeste leden van de werkgroep weer aanwezig om vol enthousiasme de verdere plannen te bespreken.

Terwijl we wachtten op laatkomers bekeken we de door Nico Uittenbroek vervaardigde maquette, deze maakte op leuke wijze duidelijk wat afgelopen maand onze tekening al liet zien. Behalve levende plantjes waren er ook heel wat uurtjes werk aan besteed. Om misverstanden te voorkomen, de inspanningen van Nico verricht hij niet in dienst van de Fa Edelman, maar geheel in zijn vrije tijd als actief lid van Succulenta en de Afd. Gouda & O. Het is de bedoeling om deze maquette voor te leggen aan het Floriade-bestuur dat volgens de reglementen alle inzendingen moet goedkeuren.

Wat de financiën betreft, de eerste bijdragen zijn binnen. Dank aan de Afdeling Flevoland (een tientje per lid!) en enkele leden die reeds een bijdrage overmaakten. Je kunt dus stellen: Het begin is er. Ook zijn enkele toezeggingen voor bijdragen binnengekomen. Omdat we in deze fase van de voorbereidingen toch ook al enkele uitgaven hebben, zou het fijn zijn als deze toezeggingen in daden werden omgezet. Vooral ook omdat we meer zekerheid moeten krijgen over onze mogelijkheden. Daarom: Aarzel niet langer en maak persoonlijk als lid en/of in afdelingsverband uw bijdrage over. Postgiro 680596 tnv. Penningmeester Succulenta staat open! Vermeld op uw overschrijving: Floriade '92. De penningmeester houdt van alle bijdragen een aparte administratie bij. Het ligt in de bedoeling u op deze plaats op de hoogte te houden van de vorderingen.

Op onze oproep voor ideeën en dergelijke zijn al enkele reacties binnen gekomen, o.a. een aanbod om op professionele wijze een affiche te ontwerpen. Kijk, dat zijn nou leuke dingen, daar gaan we achter aan.

Tenslotte is gesproken over de planten- en materiaalbehoefte. Nico wil graag nu al toezeggingen voor wat kleinere bolcactussen, dat mogen best grotere hoeveelheden van dezelfde soort zijn, zodat er groepen opgebouwd kunnen worden. Ook is er behoefte aan hangende planten, zoals Aporocactus, Tillandsia en Sedum morganianum (als voor deze laatste tenminste schadevrij transport te regelen zou zijn).

We denken over voldoende aantallen grote planten te kunnen beschikken met de hulp van kwekers. Verder zoeken we nog naar een pomp voor de aan te leggen fontein en naar een tweetal tuinbanken om de toekomstige bezoekers een rustpunt te kunnen bieden. Ook is er behoefte aan een partijtje plastic pijpen (doorsnede 12 - 15 cm).

Neem contact op met Nico, (01829)4068 na 18 uur, voor alle zaken betreffende planten en materiaal. We wachtten op andere ideeën, voorstellen en plannetjes bij Succulenta Werkgroep Floriade (SWF), Cronestein 17, 2804 EK Gouda.

Wordt vervolgd,

Herman Busser, Plesmanplein 52, 2805 AC GOUDA (01820)29135

ONDERZOEK NAAR HET OPZETTEN VAN EEN GEDECENTRALISEERDE REFERENTIE COLLECTIE BINNEN ONS LEDENBESTAND

Naar aanleiding van de oproep in de gele inlegvellen van Succulenta in september 1990, voor het inventariseren van specialismen binnen ons ledenbestand zijn er 7 reactie's binnen gekomen.

Wij weten echter dat er nog veel meer unieke collectie's bestaan. Zinvol lijkt het daarom, om leden die dezelfde interesse hebben met elkaar in verbinding te brengen.

Daarnaast zouden wij die kennis en specialismen binnen onze vereniging kunnen aanbieden aan de botanische tuinen voor advies ter:

- Determinatie van hun plantenbestand.
- Verzorgingsadvies.
- Aanbieden van verzamelingen die verloren dreigen te gaan.
- Aanbeveling, c.q. reorganisatiehulp plantenbestand van de botanische tuinen.
- Organisatie vrijwilligerswerk bij groot onderhoud.
- Coördineren van het kweken van bedreigde soorten.
- Samenwerking stimuleren tussen afdelingen en botanische tuinen in de regio.

COORDINATOR REFERENTIECOLLECTIES B. Groen.

W. Alsemgeest, R. de Groot

FINANCIEEL OVERZICHT 1990.

	balans 1990		balans 1989	
001 bank en giro	25.746,23		21.331,23	
002 spaarrekening	114.291,53		103.452,76	
003 bezittingen cliché-fonds	19.196,69		19.653,94	
004 bezittingen afd. verkoop	10.593,70		13.925,78	
005 computer e.d.	3.543,99		4.556,01	
006 vorderingen/te betalen	7.605,74	13.646,48	6.250,00	795,80
007 vooruitbet. contributie		62.954,23		64.793,43
008 reservering floriade		380,00		
009 vermogen f 103.997,17		+ 416,68		
		103.580,49		103.580,49
	180.977,88	180.977,88	169.169,72	169.169,72
	=====	=====	=====	=====

OVERZICHT VAN INKOMSTEN EN UITGAVEN IN 1990

	begroting 1990		Inkomsten en uitgaven 1990		begroting 1991	
101 contributie	104.000,00		102.941,68		102.000,00	
102 inschrijfgeld	1.200,00		1.297,99		1.000,00	
103 verkopen	2.000,00		1.195,45		1.000,00	
104 advertenties	7.000,00		6.191,09		6.000,00	
105 clichéfonds	2.000,00		4.264,40		4.000,00	
106 rente	6.000,00		7.849,38		6.000,00	
201 tijdschrift		101.000,00		101.640,92		102.000,00
202 bibliotheek		1.500,00		1.644,89		1.500,00
203 bank/porto/incasso		4.000,00		6.034,65		5.000,00
204 materialen		500,00		1.746,59		500,00
205 Verg./reiskosten		6.000,00		8.190,54		7.000,00
206 propaganda		4.000,00		737,50		2.500,00
207 diatheek		500,00		966,00		750,00
208 computer afschr.				1.012,02		
209 diversen		750,00		1.350,20		750,00
winst/verlies		+ 3.950,00		+ 416,68		0.000,00
	122.200,00	122.200,00	123.739,99	123.739,99	120.000,00	120.000,00
	=====	=====	=====	=====	=====	=====

OVERZICHT VAN DE KOSTEN VAN HET MAANDBLAD (ad 201).

	begroot 1990 betaald 1990 begroot 1991		
001 drukwerk witte pagina's	57.500,00	55.893,80	56.500,00
002 drukwerk gele pagina's	9.500,00	9.378,88	9.600,00
003 adresseren	4.000,00	4.599,66	5.300,00
004 portokosten	13.000,00	12.295,00	13.000,00
005 enveloppen	3.500,00	3.895,50	3.900,00
006 redactiekosten	1.500,00	1.751,11	1.500,00
007 litho's	12.000,00	14.256,47	12.000,00
	101.000,00	102.070,42	102.000,00
verkopende tgv het maandblad	=====	- 429,50	=====
		101.640,92	
		=====	

Volkel 19.1.91
J. Vrenken

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het aprilnummer moeten vóór 15 april bij mevr. **J. Smit-Reesink, P.W.A. laan 104, 6721 AE Bennekom** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van max. 6 regels zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Aangeboden: Aluminium hobbykas "Baco", 2.50x1.95 m prijs f 600,-, L.H. Verschuren, Rembrandtlaan 39, 2251 GV Voorschoten, tel. 071-617165.

Aangeboden: Aluminium hobbykas 2x2.5 m met opneembare betonnen fundering. Onverslijtbaar. Prijs n.o.t.k. W. Kersten, Jacob Marisweg 10, 6562 BN Groesbeek, tel. 08891-74822.

Aangeboden: Bako kasje 1.62x1.95 m f 375,-. Grote kweektafel Al. f 40,-. Propaan kachel Eltex 1550 incl. 2 gasflessen f 100,- en 20 jaargangen Succulenta, t.e.a.b. C. Paardekooper, Belgischestraat 42 A, 3028 TH Rotterdam, tel. 010-4157234.

Aangeboden: Oude jaargangen van Succulenta vanaf 1977 tot en met 1989 à f 5,- per jaargang. Liefst afhalen. Opsturen kan ook, prijs plus portokosten. L. Bosman, Ackersdijkstraat 37-C, 3037 VB Rotterdam, tel. 010-4671283.

Aangeboden: Wegens beëindiging hobby i.v.m. leeftijd. Al. hobbykas 1.80x3.60 m, met gaskachel en ongeveer 200 planten van 10 à 12 jaar. Vraagprijs ongeveer f 1800,-, inlichtingen: 05423-84695 (na 17.00 uur).

OPROEP AAN DE LEDEN VAN SUCCULENTA

De Redaktieraad zal trachten om op zo kort mogelijke termijn met een vragenrubriek te beginnen.

"Lezers vragen" zal maandelijks een vaste plaats krijgen.

Stuurt uw vragen naar de Redaktieraad p/a Prinses Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen.

A.B. Pullen

Aangeboden: Wegens verdere specialisering, prachtige verzameling Lobivia's, veel zeldzaamheden, 550 stuks. Liefst in één koop. D. Abbenes, Koekoekstraat 6, 1781 WG Den Helder, tel. 02230-23476.

Gevraagd: Klein plantenkasje (Baco of Arco). Afm. 1.29x0.99 m, hoogte 0.48 m. Dick Munniksma, Elzenlaan 38, 9741 NE Groningen, tel. 050-779730.

NIEUWE LEDEN

Timmermans J., Hazelaarstraat 12, 5143 BH Waalwijk

Schmidt R., Grosser Schirnkamp 20, 043 Essen 14, B.R.D.

Vrije Universiteit, v.d. Boechorstr. 8, 1081 BT Amsterdam

Kapel-Carter E.P. van, W. van Vlietstraat 3, 3262 GM Oud Beyerland

Charles G. /Briars Bank, Fosters Bridge, Ketton/Stan. PE93UU, Groot-Brittannië

Wulffele W.C., Corn. de Wittlaan 15, 2582 AA Den Haag

Provoost R., Gerbrandystraat 123, 8072 WS Nunspeet

Haveman F., Deldenlaan 1, 9627 PL, Hellum Thijssen dhr./mevr., Amsteldiepstraat 32, 1979 BT Den Oever

Schreuder M.M., Engelandeweg 52, 7361 CW Beekbergen

Sticht. bot. tuin. Overloon, Postbus 12, 5825 ZG Overloon

Meer E.M. v.d, Str. v. Magelhaens 7, 1183 HB Amstelveen

Graham C. Ross, 97 South Street, Dorking Sur. RH42JU, Groot Brittannië

Adriaansen G.A., Schuttevaer 82, 7908 GD Hoogeveen

Rietsema E.T., Weibvorren 36, 9247 BB Ureterp Kamp P., H. Gorterstraat 154, 1521 MV Wormerveer

Bouwdewijns G., Lemmerpad 8, 3844 JJ Harderwijk

Strauwen T., Ten Brakeweg 3, 6029 PH Sterksel Dijk mevr. H.M. van, Joh. Strausplein 61, 3122 ZA Schiedam

Ginkel R. van, Chrysantenstraat 13, 1214 BK Hilversum

Smit T., Ribesstraat 16, 1783 CB Den Helder Groenhof G.J., Nachtegaallaan 33, 4005 EB Tiel

EEN MAMMILLARIA MET EEN TROETELNAAM

PETER MANSFELD

Vele vrienden vergaat het net als ik. Zij kopen, ruilen of krijgen een nieuwe plant. Zij zien niet de 'fijne verschillen' die de amateur-taxonomen ons opdringen. Ze zijn blij met hun nieuwe aanwinst in de verzameling en verheugen zich als hij bloeit.

In 1976 kocht ik in Dresden bij een al lang niet meer bestaande firma onder andere een *Mammillaria swinglei*, die uit op de originele vindplaats verzamelde zaden — aan de rand van de Sonora-woestijn — was opgekweekt. De zeer decoratieve plant, die ondertussen 20 cm hoog geworden is bij een diameter van 5 cm, behoort door haar 3 cm grote bloemen tot de grootbloemige Mammillaria's. Ofschoon de plant duidelijk axillenborstels heeft en zich derhalve onderscheidt van *M. sheldonii* bloeit zij prachtig roze. De voor deze soort beschreven witte bloemen met roze middenstreep heb ik nimmer kunnen waarnemen.

Wanneer op basis van geringe verschillen steeds weer nieuwe soorten worden gecreëerd, dan toont het onderhavige voorbeeld aan hoe ver men dan fout kan gaan. De variatiebreedte in de natuur is veel groter dan achter menig bureau wordt gedacht. Het siert de onderzoeker niet de synoniemenchaos verder te verrijken.

Daarentegen is de moeite die de heer Neutelings zich getroostte (Succulenta jrg. 65, pag. 3) zeer lovenswaardig. Ik ben met hem van mening dat *M. swinglei* slechts een vorm is van *Mammillaria microcarpa* var. *sheldonii*. Zeker is dat ik dus een *M. microcarpa* bezit en misschien wel een *M. microcarpa* var. *sheldonii*. Of ik de forma *swinglei* bezit of een nog onbeschreven vorm weet ik niet. Het is mij om het even; het etiket heb ik verwijderd.

De plant bloeit de gehele zomer; door vorming van wol in de schedel kondigt zij telkenmale nieuwe bloei aan. Zij vraagt geen bijzondere verzorging: in de zomer veel frisse lucht en een zonnige plek.

Nu de plant van haar etiket is ontdaan en zij mij veel plezier schenkt, denk ik erover haar een troetelnaampje te geven.

Hansastrasse 1, DDR-2500 Rostock

Vert.: Ludwig Bercht

Mammillaria swinglei

Foto van de auteur

TAXONOMIE

MICRANTHOCEREUS Backeberg SUBGENUS AUSTROR- CEPHALOCEREUS (Backeberg) BRAUN & ESTEVES Een nieuw ondergeslacht (Cactaceae) uit Brazilië

P.J. BRAUN en E. ESTEVES PEREIRA

Zoals op verschillende plaatsen in de literatuur is uiteengezet, is het geslacht *Austrocephalocereus* (zoals opgevat door Buining en Buxbaum) zeer heterogeen en waarschijnlijk zelfs bifyletisch. Onlangs is de groep rond *Austrocephalocereus dolichospermaticus* op grond van de karakteristieke kenmerken van epidermis, groeivorm, cephalium, bloei, pollen en zaden in dit tijdschrift als zelfstandig geslacht met de naam *Siccobaccatus* Braun & Esteves (1990) afgescheiden (Barthlott 1979; Braun 1983, 1987a, 1988; Braun & Esteves 1990; Buining 1974). De door Braun (1988) voorgestelde opsplitsing van *Austrocephalocereus* in drie groepen (sensu Backeberg, 1938, 1960; Buining 1973, 1974; Buxbaum 1970, 1976) werd ook in een recent verschenen artikel van Taylor en Zappi (1989) bevestigd.

Austrocephalocereus dybowski lijkt een monotypisch geslacht te vertegenwoordigen waarvoor reeds de geslachtsnamen *Espostoopsis* Buxb. (1968, heeft prioriteit) en *Gerocephalus* Ritter (1968) zijn geponeerd. Terwijl de laatste jaren *Espostoopsis* en *Austrocephalocereus* tot de *Cereeae* Salm-Dyck sensu Buxbaum worden gerekend (Barthlott 1988; Braun 1988; Braun & Esteves 1990; Hunt & Taylor 1986), neemt steeds meer de discussie toe of *Espostoopsis* niet eerder bij de *Trichocereae* Buxb. behoort, wat reeds door Buxbaum (1968) werd bepleit.

De taxa *A. purpureus* (Gürke) Backbg. en *A. albicephalus* Buining & Brederoo blijven dus nog in *Austrocephalocereus* achter. Beide soorten zijn echter duidelijk verwant aan *Micranthocereus* en de benodigde nieuwe combinaties zijn reeds door Ritter (1979) gemaakt. De overeenkomsten betreffen vooral de groeiwijze in groepen, de basitone vertakking en de bedoorning en beharing (Braun 1980, 1982, 1987b; Buining 1973; Heimen & Paul 1984; Taylor & Zappi 1989; van Heek & Strecker 1988).

A. purpureus en *A. streckeri* groeien sympatrisch bij Seabr  en zijn zonder cephalium en bloei door hun sterk convergente habitus nauwelijks van elkaar te onderscheiden. De aanleg van het wolligere, meest lateraal doorlopende cephalium van *A. purpureus* en *A. albicephalus* lijkt sterk op het cephalium van *Micranthocereus*. Het cephalium is echter oppervlakkiger en deels onderbroken aangelegd. Bij *A. purpureus* is het roodbruine, vaak uit wolkluwens bestaande cephalium slechts zelden onderbroken (zie bijvoorbeeld de afbeelding in Taylor & Zappi 1989 blz. 33; Werdermann 1933 blz. 44, 47 links, 48; Zavadil 1981 blz. 101 rechts). Bij *A. albicephalus* wordt het cephalium aan leden van een plant geheel niet of sterk onderbroken aangelegd (bijvoorbeeld in Braun 1982; tekst bij *M. monteazulensis* en *M. aureispinus* in Ritter 1979). Anderzijds bezitten bijvoorbeeld *M. streckeri* en *M. violaciflorus* vaak ononderbroken verlopende cephaliums (Braun 1987b, 1987c, 1988).

De ver geopende actinomorfe trechter- tot klokvormige bloemen onderscheiden zich door specialisering van het bestuivingssyndroom (Andersohn 1984; Backeberg 1976; Braun 1982, 1988; Heimen 1977; Taylor & Zappi 1989). Een overeenkomstige tweedeling in 's nachts bloeiende, witte, actinomorfe vleur-

muisbloemen en de overdag geopende, kleurige, buisvormige kolibriebloemen vindt een parallel bij *Coleocephalocereus* (Braun 1984, 1988) en *Cipocereus / Floribunda* (Braun 1988).

De vruchten zijn bij *A. purpureus* en *A. albicephalus* evenals bij *Micranthocereus* rode, min of meer kogelvormige kale gladde bessen, die gesloten uit de cephaliumwol naar buiten worden geduwd en gesloten verrotten (Braun 1987b). Ze onderscheiden zich bij *A. purpureus* en *A. albicephalus* slechts door hun grotere omvang.

De zaden komen in beide groepen sterk overeen, wat ook uit de door Werdermann (1933) afgebeelde zaden van *Cephalocereus purpureus* en *C. polyanthus* duidelijk wordt. De testa is tamelijk glad, glanzend zwart en in veldjes opgedeeld. De buitenste periclinaalwanden bezitten geen cuticula-groeven. Een overwaardering van de zaadstructuur moet beslist worden vermeden. Dit bleek vooral uit het werk van Brandt (1981). De auteur baseerde zich uitsluitend op de structuur van de testa, wat tot ernstige fouten in de systematische indeling leidde. De door Brandt voorgestelde indeling van de nauw verwante soorten *A. purpureus* en *A. albicephalus* in verschillende geslachten lijkt onhoudbaar. Ook het pleidooi om de nauwelijks aan elkaar verwante soorten *A. albicephalus* en *A. dybowskii* bij *Coleocephalocereus* in te delen vond geen gehoor.

Hoewel *A. purpureus* en *A. albicephalus* zich in verschillende kenmerken van habitus, cephalium, bloemstructuur en vrucht van *Micranthocereus* sensu strictu onderscheiden, wordt in afwijking van een eerder verdedigde opvatting (Braun 1982, 1987) de door Ritter (1979) voorgestelde indeling van *A. purpureus* en *A. albicephalus* in *Micranthocereus* geaccepteerd; deze soorten worden hierna in een eigen ondergeslacht geplaatst.

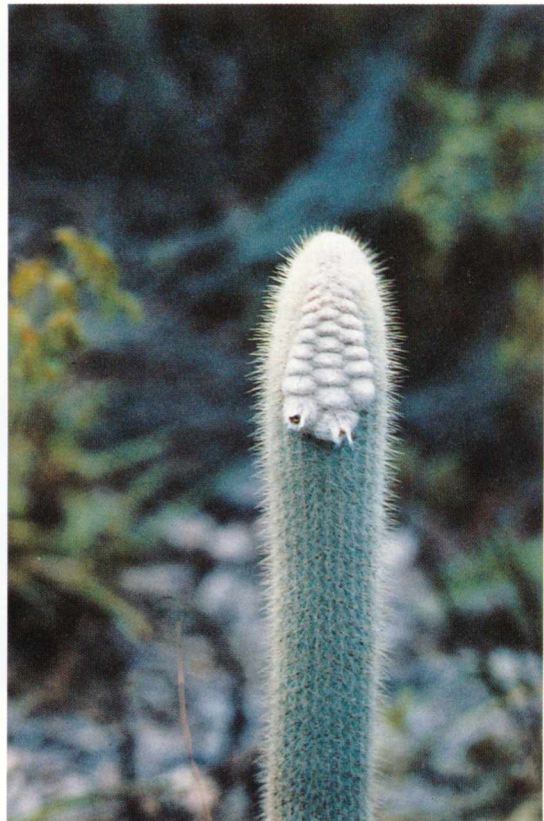
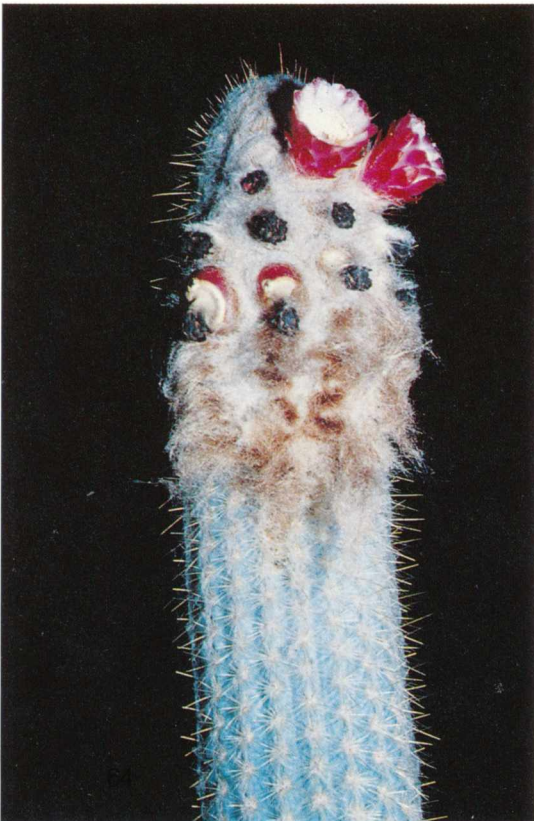
Micranthocereus purpureus met
onderbroken cephalium bij
Morro de Chapeu, Bahia
(foto E. Esteves Pereira)

Micranthocereus albicephalus op de typevindplaats (foto P. Braun)

Micranthocereus purpureus met bloemen en vruchten bij Seabra, Bahia (foto E. Esteves Pereira)

Micranthocereus purpureus met pas ontwikkeld, in wolplukken verdeeld cephalium bij Seabra, Bahia (foto P. Braun)

Micranthocereus albicephalus met 's nachts
wijd opengaande radiare vleermuisbloemen. Mato Verde, Minas Gerais (foto P.
Braun).

MICRANTHOCEREUS BACKEBERG SUBGENUS AUSTRORHOPALOCEREUS (BACKEBERG) BRAUN ET ESTEVES COMB. ET STAT. NOV

Subgenus novum Cactacearum a subgenere *Micranthocereus* caulibus altioribus, floribus maioribus, nocturnis, infundibuliformibus ad campanulatis, receptaculo purpureo ad cremeo-roseo, foliis perianthii radiatis, foliis transeuntibus purpureis, foliis exterioribus perianthii purpureis ad subrubris, foliis interioribus perianthii albis et fructibus maioribus. Habitat: Brasilia, Bahia et Minas Gerais, in montibus 'Serra do Espinhaço' (Mato Verde, Minas Gerais ad Jacobina, Bahia). Plantae crescunt in 'Carrasco' (Luetzelburg 1922) vel 'Campo Rupestre' (Velloso 1966).

Basionym: *Austrocephalocereus* Backeberg, *Blätter für Kakteenforschung* 6: 9, 22 (1938)

Synonym: *Cephalocereus* Pfeiffer pro parte (sensu Gürke 1908, Britton & Rose 1920¹, Werdermann 1933)

Cereus sensu Luetzelburg (1922, p. 55)

Cephalocereus subgenus *Austrocephalocereus* Backeberg et Knuth n.n. (1935)

Micranthocereus Backeberg pro parte (sensu Ritter 1979)

Austrocephalocereus Backeberg subgenus *Austrocephalocereus* (sensu Buxbaum 1970)

Coleocephalocereus Backeberg pro parte (sensu Brandt 1981)

Typus: *Cephalocereus purpureus* Gürke (1908)

Micranthocereus ondergeslacht *Austrocephalocereus* onderscheid zich van ondergeslacht *Micranthocereus* door:

- hogere groei
- meest doorlopend, lateraal, oppervlakkig cephalium
- grotere, klokvormige tot trechtervormige, 's nachts openende chiroptergame bloemen
- receptaculum, overgangsbladeren en buitenste perianthbladeren rood of roodachtig
- binnenste perianthbladeren wit
- grotere vrucht.

Volgens Leuenberger (1976) schijnen er ook verschillen tussen de pollen te bestaan. In deze studie worden helaas slechts de beide typen behandeld (*A. purpureus* en *M. polyanthus*). Om uitsluitel te verkrijgen moeten zeker nog verdere soorten worden onderzocht.

¹) Britton & Rose (1920) en Werdermann (1933) zagen per vergissing *Coleocephalocereus goebelianus* (Vaupell) Buin. (1970) voor *Cephalocereus purpureus* Gürke aan, wat uiteindelijk ook tot de beschrijving van *Cephalocereus lehmannianus* leidde.

DE SOORTEN VAN HET ONDERGESLACHT *AUSTROCEPHALOCEREUS*

Micranthocereus (subgenus ***Austrocephalocereus***) ***purpureus*** (Gürke) Ritter (1968)
Basioniem: *Cephalocereus purpureus* Gürke, Monatschrift für Kakteenkunde 18: 86 (1908)
Synoniemen:

Cereus purpureus Gürke (Luetzelburg 1922 blz. 55)
Cephalocereus lehmannianus Werd. (1933) (B)
Austrocephalocereus purpureus (Gürke) Backbg. (1938)
Austrocephalocereus lehmannianus (Werd.) Backbg. (1960; Rizzini 1987)
Micranthocereus lehmannianus (Werd.) Ritter (1968)
Micranthocereus haematocarpus Ritter n.n. (1977) (U*)
Coleocephalocereus lehmannianus (Werd.) Brandt (1981)

Holotype: Ule 4 (B; cit. in: Leuenberger 1979)

Onderzocht materiaal: Brazilië, Zuid en Centraal Bahia, Serra do Espinhaço; van verschillende vindplaatsen, Horst & Uebelmann 133; 7/1983, Serra da Sincora (typevindplaats), Braun (& Horst) 466; Serra das Almas, Braun 467; 5/1979, Chapada da Diamantina, Braun (& Heimen) 56 (ZSS; 7/1986, Morro de Chapéu, Braun 628; 7/1986, West Seabrá, Braun 614; zelfde vindplaats, Esteves s.n.

Micranthocereus (subgenus ***Austrocephalocereus***) ***albicephalus*** (Buin. et Bred.) Ritter (1979)
Basioniem: *Austrocephalocereus albicephalus* Buin. & Bred. KuaS. 24(4): 73-75 (1973)

Synoniemen:

Micranthocereus aureispinus Ritter (1979) (U)
Micranthocereus monteazulensis Ritter (1979) (U*)
Coleocephalocereus albicephalus (Buin. & Bred.) Brandt (1981)

Holotype: Brazilië, Noord Minas Gerais, Mato Verde, Horst (& Uebelmann) 348 (U)

Onderzocht materiaal: Brazilië, Noord Minas Gerais, 1972/1974/1978, typevindplaats bij Mato Verde, Horst & Uebelmann 348; 1980, vindplaats onbekend, Waras & Bueneker W33 (in verzameling R. Bueneker, Corvo, Rio Grande do Sul en firma Uhlig, Stuttgart; 5/1979, typevindplaats, Braun (& Heimen) 86 (ZSS); 9/1983, Braun (& Horst) 420; 7/1986, Braun (& Esteves) 727; 9/183, Bahia, Jacaraci, Braun (& Horst) 418, Horst (& Uebelmann) 398; 1986/1987, Minas Gerais, Mato Verde, Esteves s.n.

Het ondergeslacht *Micranthocereus* hoeft op deze plaats niet verder te worden bediscussieerd. Een uitvoerige verhandeling zal afzonderlijk volgen. Volgens Braun (1988) worden op dit moment de volgende taxa geaccepteerd:

1. *M. polyanthus* (Werd.) Backbg. (1938) (*Cephalocereus polyanthus* Werd. (1933), type).
2. *M. auri-azureus* Buin. & Bred. (1973)
3. *M. densiflorus* Buin. & Bred. (1974)
4. *M. flaviflorus* Buin. & Bred. (1974) (Hierbij *M. uilianus* Bred. & Bercht 1984)
5. *M. streckeri* van Heek & van Crieking (1986) (eventueel heeft *M. ruficeps* Ritter 1979 prioriteit; Braun 1987b)
6. *M. violaciflorus* Buin. (1969)

De status van *M. ruficeps* Ritter (1979), die zich volgens de beschikbare gegevens nauwelijks van *M. streckeri* onderscheidt, is tot op heden onzeker (Braun 1987b). De typevindplaats ligt bij Jacobina, waar ook *Micranthocereus (Austrocephalocereus) purpureus* als ecologische en waarschijnlijk noordelijkste variant is aan te treffen. *M. ruficeps* heeft prioriteit over *M. streckeri*, *M. ruficeps* is een synoniem van *M. purpureus*.

Hauptstrasse 83, D-5020 Frechen
Rua 25 A No. 90, Setor Aeroporto, 74.320 Goiania, Goias, Brazilii

ZUSAMMENFASSUNG

Nach der Aufteilung der Gattung *Austrocephalocereus* Backeberg 1938 in drei Gruppen und der Abtrennung der Gruppe um *A. dolichospermaticus* Buining et Brederoo 1974 mit dem neuen Gattungsnamen *Siccobaccatus* Braun et Esteves 1990 sowie der monotypische Gattung *Espositoopsis* Buxbaum 1968 wird für die zwei in *Austrocephalocereus* verbleibenden Arten (*A. purpureus* und *A. albicephalus*) die Untergattung *Micranthocereus* subgenus *Austrocephalocereus* (Backeberg) Braun et Esteves comb. et stat. nov. vorgestellt.

LITERATUUR

- Andersohn, G. - Kakteen und andere sukkulenten - Falken-Verlag, Niederhausen (1984? ongedateerd)
- Backeberg, C. - *Austrocephalocereus* - Blätter für Kakteenforschung (6) (1938)
- Backeberg, C. - Die Cactaceae vol. IV - Gustav Fischer Verlag, Jena (1960)
- Backeberg, C. - Das Kakteenlexikon, 3e druk 793, afb. 464 - Gustav Fischer Verlag, Jena (1976)
- Backeberg, C. & F.M. Knuth - Kaktus-ABC 335 - Kopenhagen (1935)
- Barthlott, W. - Mikromorphologie der Samenschalen und Taxonomie der Cactaceae - Pl. Syst. Evol. 132:205-229 (1979)
- Barthlott, W. - Ueber die systematische Gliederung der Cactaceae - Beitr. Biol. Pfl. 63:28,30-31 (1988)
- Brandt, F. - Een zaadmorfologische studie van de cephaliumdragende Cereussen uit Brazilië - Succulenta 60(3):71-73; (4):88-92; (5):117-118 (1981)
- Brandt, F. - Eine samenmorfologische Studie der Gattungen *Austrocephalocereus* und *Coleocephalocereus* - Kakt.-Orch.-Rundschau 5:118-124 (1981)
- Braun, P. - Uit mijn Braziliaanse dagboek - Succulenta 59(3):226-227 (1980)
- Braun, P. - *Austrocephalocereus albicephalus* Buining et Brederoo - ein Schmuckstück der brasilianischen Kakteenflora - Kakt./Sukk. (DDR) 17(3):45-50 (1982)
- Braun, P. - Over de micromorfologie van de zaden van *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buin. & Bred. 1974 en *Austrocephalocereus estevesii* Buin. & Bred. 1975 - Succulenta 62(1):5-9 (1983)
- Braun, P. - *Coleocephalocereus* & *Buiningia*: Zwei Gattungen / Two genera? - IOS-Bull. 4(3):87 (1984)
- Braun, P. - *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buin. & Bred. - KuaS 38: Karteiblatt 9 (1987a)
- Braun, P. - Einige Anmerkungen zur Erstbeschreibung von *Micranthocereus streckeri* van Heek et van Criekeing - KuaS 38(9):226-227 (1987b)
- Braun, P. - *Micranthocereus violaciflorus* Buining - KuaS 38(10): Blatt 30 (Kakteenkartei) 1987c)
- Braun, P. - On the taxonomy of Brazilian Cereae (Cactaceae) - *Bradleya* 6:75-99 (1988)
- Braun, P. & E. Esteves Pereira - *Siccobaccatus* Braun et Esteves - Een nieuw cactusgeslacht uit Brazilië - *Succulenta* 69(1):1-8 (1990)
- Britton, N.L. & J.N. Rose - The Cactaceae vol. II - Carnegie Institution, Washington (1920)
- Buining, A. - *Coleocephalocereus goebelianus* (Vaupel)Buining comb. nov. - KuaS 21:202-206 (1970)
- Buining, A. - *Austrocephalocereus albicephalus* Buining et Brederoo - KuaS 24(4):73-75 (1973)
- Buining, A. - *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buining et Brederoo - KuaS 25(4):76-79 (1974)
- Buxbaum, F. - *Espostoopsis* - in: Krainz, H. (ed.) Die Kakteen CVa, Franck'sche Verlagshandlung (1.9.1970)
- Buxbaum, F. - Ergebnisse der Kakteenforschung von 1962-1973, IV. *Austrocephalocereus* und *Coleocephalocereus* - KuaS 27(4):76-81 (1976)
- Gürke, M. - Neue Kakteen aus Brasilien - Monatschr. Kaktkde. 18:52-57, 66-71, 84-89 (1908)
- Heek, W. van & W. Strecker - Kakteenland Brasilien (Teil 2) - Kakt./Sukk. (DDR) 23(4):136-141, 147 (1988, verschenen 1989)
- Heimen, G. - *Austrocephalocereus albicephalus* Buining et Brederoo - KuaS 28(10):225 (1977)
- Heimen, G. & R. Paul - Reiseeindrücke aus Brasilien - Von Salvador in die Serra do Tombador - KuaS 35(2):39-42 (1984)
- Hunt, D. & N.B. Taylor - The genera of the Cactaceae: towards a new consensus - *Bradleya* 4:65-78 (1986)
- Leuenberger, B. - Die Pollenmorphologie der Cactaceae - J. Cramer Verlag, Vaduz (1976)
- Leuenberger, B. - Typen der Cactaceae in der Nasspräparate-Sammlung des Berliner Herbars - *Willdenowia* 8:625-635 (1979)
- Luetzelburg, P. - Estudo botânico do nordeste, Ministerio da viacao e obras publicas, Inspectoria federal de obras contra as seccas, vol 1 - Rio de Janeiro (1922)
- Ritter, F. - Die Cephaliumtragenden Kakteen Brasiliens - KuaS 19:87-96, 119-123, 140, 156-162 (1968)
- Ritter, F. - 40 Jahre Abenteuerleben und die wilde Weisheit - Eigen uitgave Spangenberg (1977)
- Ritter, F. - Kakteen in Südamerika vol. 1 - Eigen uitgave Spangenberg (1979)
- Rizzini, C.T. - Cactaceas no Brasil - *Ciencia Hoje* 5(30):274-277 (1987)
- Taylor, N.P. & D.C. Zappi - An alternative view of generic delimitation and relationships in tribe Cereae (Cactaceae) - *Bradleya* 7:13-40 (1989)
- Veloso, H.P. - Atlas Florestal do Brasil - Rio de Janeiro (1966)
- Werdermann, E. - Brasilien und seine Säulenkakteen - Neumann Verlag, Neudamm (1933)
- Zavadil, E. - Een deel van de kas van A.F.H. Buining - *Succulenta* 60(5):101 (1981)

OP DE GROEIPLAATSEN

BRAZILIË, HET LAND VAN DE CEPHALIUMDRAGERS

(VIII)

CARLA WOLTERS

Vrijdag 25.7.86

Gisteren 227 km afgelegd. Vertrek rond 7.15 uur bij 18 °C en een relatieve luchtvochtigheid van 100% uit Milagres. We moeten het hier zonder ontbijt stellen en begeven ons daarom naar het aangrenzende dorp. We nemen genoeg met een eigenaardig zoutrijk broodje en een stukje cake met een glas voortreffelijke 'suco de naranja'.

De pousado bood, hoe eenvoudig van opzet ze ook geweest moge zijn, een stel heerlijke zachte bedden en dat is van primair belang! Het plafond bewees uitstekende dienst bij het vervaardigen van een soort 'hemelbed' met behulp van onze klamboe.

Milagres, ook een bedevaartsoord, bleek in de ban van een religieuze roes; uitgelaten feeststemming ging gepaard met het nodige vuurwerk dat tot diep in de nacht werd afgeschoten om tegen het ochtendgloren weer op te laaien. Door onze nabijge ligging aan een doorgangspost voor vrachtverkeer werden we op de koop toe 'getrakteerd' op het ronkende geluid van de zware trucks. Toch was dit geen onplezierige gewaarwording. Alle vervoerde vracht moet dusdanig vastgesjord worden dat de lading ook heelhuids op de plaats van bestemming komt, want er worden ettelijke honderden kilometers mee afgelegd onder erbarmelijke wegomstandigheden. Deze bindtechniek verstaan ze dan ook uit de kunst.

Melocactus longispinus 86106

Vindplaats: Vanuit Milagres terug naar Içu op de BA 046, op hellende flanken van een bergrug waarvoor eerst enkele honderden meters door weideland afgelegd moet worden.

Biotoop: Op deze zuidzijde (dus zonzijde) groeiden massa's exemplaren op een schijnbaar nog 'maagdelijk' bergmassief waar een grote verscheidenheid binnen de soort waarneembaar was. Het ene exemplaar nog mooier dan het andere, met een vaak fabelachtige bedoorning. Een zaailing bijvoorbeeld met een lichaamsdoorsnede van 6 cm bedroeg met doornendracht een diameter van 32 cm! Een uniek verschijnsel waren de tot 50 cm lange cephaliums op van topzwaarte haast omwippende oude exemplaren. Lichaam nu eens kogelvormig, dan weer langwerpig, waarop zich aan de schaduwzijde zich menigmaal een grasfijne *Tillandsia* had genesteld. Andere Bromeliasoorten hingen veelvuldig in de weinige lage struikjes die het plateau behuisden. Een zilverwitte cluster *Tillandsia gardneri* bevond zich muurvast verankerd op de schaduwzijde van de enorme quasi losliggende rosblokken, bijna buiten greepbereik en op het punt de roze bloeiwijzen tentoon te spreiden. Verschillende al even interessante Euphorbiaceëen ontbraken ook aan dit schouwspel niet, waaronder een potloodachtige *Euphorbia* uit de sipolisii-verwantschap. Alles wijst op een zeer vochtige streek, niet in de laatste plaats de overdadig weelderige en kleurrijke korstmossen. Eén van de hoogtepunten wat rijkdom en veelzijdigheid aangaat. Verder ook *Pilosocereus gounellei* en zeldzaam: *Pilosocereus* 86107.

Opmerking: Zaden hier en daar kunnen verzamelen; van bloei was nog geen sprake. De planten waren doorgaans aan de magere kant vanwege de heersende aanhoudende droogte. In het grasland voorafgaande aan het onvergetelijke biotoop werden we verrast door de als slingerplant doorheen het gras kruipende *Passiflora caerulea* met witblauwe bloemen.

Melocactus longispinus met extreem lange middendoorns

Vanmorgen hopen we een beter toegankelijke standplaats te vinden waar *Melocactus longispinus* de scepter zal zwaaien. Bij de eerste halte even buiten Milagres vinden we echter niet de gewenste species, maar wel was het moeiteloos beloofbare terrein verrijkt met een *Melocactus* uit het rubrisaetosus-complex. De tweede halte leek er al meer op: links beloofden de bergruggen een gedegen kans. We parkeerden naast de weg toen juist een 'gaucho' (cowboy) aan ons voorbij liep om verderop te gaan liften. De kledij zag er wonderwel onberispelijk uit: leren hesje en dito hoed en een kraakhelder wit overhemd, maar verder ongeschoren.

We beproefden ons geluk en het was meteen goed raak. Na een lange ruk door grasland ontvouwde zich het massief. Massaal werd hier *Melocactus longispinus* vergaard. Waar we gisteren pijnlijke offers moesten brengen voor slechts een handjevol planten, concurreerden hier prachtexemplaren en masse om hun schoonheid. We hielden ons er dan ook enige tijd op. Een acute diarree onder de gelederen noopte tot afdruipen. Wat zagen we daar: stond die arme stakker nog steeds met de duim omhoog naast het wegdek. Uit meelijden bezorgden we hem een lift tot Milagres. Uit zijn bewoordingen en handenschuddend gebaar viel op te maken hoezeer hij dit apprecieerde.

Achter Milagres maakten we een derde stop, maar de heer en mevrouw van de Vel bleven achter in de bus. Respectievelijk vanwege een plotse voedselvergiftiging en gewrichtspijnen. Er zat niets anders op dan de plantenstrijd te staken en de kortste weg naar Salvador te kiezen waar we tegen 15.00 uur aankwamen. Eerst baan je je een weg door 'favelas' (krottenwijken) die de stad omarmen en even later raak je verzeild in de enorme stad en vliegt er een knaap achter het stuur. Uitvoerig legitimerend en kenbaar makend dat hij zich als gids wilde aandienen voerde hij ons na instemming naar een hotel vlakbij het strand, iets terzijde in een wijk waar nog veel bouwactiviteit heerst. Overnachting hier f 22,- per persoon. Maar geschrokken en perplex waren we wel even na het vernemen van de gage van de jongeman: nadat we op ons stekkie gearriveerd waren vroeg hij een astronomisch bedrag voor zijn dienstverlening. Hij weerde aanvankelijk elk compromis af, maar uiteindelijk ging hij toch akkoord met een

deal om morgen een sightseeingtour voor ons te organiseren. Verbouwereerd door dit incident zochten we onze kamers op; maar persoonlijk zinde deze zakkenklopperij me allerminst.

Onze zieke lotgenoot strompelde naar boven en hees zich direct in bed. De verdere dag bleef hij aan bed gekluisterd.

Even de zon en de zee opgezocht. Het was er ontstellend rustig, voor de tijd van het jaar - winter - heel begrijpelijk. De Atlantische Oceaan was te onstuimig om te zwemmen, maar het spel met de ontembare golfslag en de aangename zeetemperatuur deden de opgelopen spanningen wegebben en het was er heerlijk relaxen. Het eeuwige geruis en gebruis is rustgevend, een uurtje vermaakten we ons zo. Om zeven uur zaten we gedrieën aan tafel, en wat smaakt het hier best, zeevis natuurlijk. Morgen kunnen we uitslapen tot acht uur want pas om tien hadden we afgesproken voor de rondrit in Salvador.

Zaterdag 26.7.86

Gisteren 327 km gereden. Om 9.30 uur startklaar voor ons uitje door Salvadorstad. Vannacht had het heel lichtjes geregend, wat ongemerkt aan ons voorbij was gegaan. Het was nochtans warm in bed. De ellendige muggen bleven ons hier bespaard. Vanochtend konden we dus uitslapen, maar waar ik bang voor was, was dat we door het gevolgde tijdsritme toch te vroeg wakker zouden worden. Tegen de klok van zeven was ik dan ook al klaar wakker en toch maar opgestaan om wat te luieren in het al broeierig warme ochtenduur nabij het zwembad. Om achten kregen we het ontbijt voorgeschoteld. Niets op aan te merken; zelfs, wat een luxe, confituurdoosjes werden geserveerd.

Wim is er nog steeds slecht aan toe. Gisteravond bleek een echt dieptepunt in zijn ziekteproces en Elsa was bezorgd en van streek, zodanig dat ze er toch maar van afzag om aan de trip deel te nemen.

Half tien, zoals afgesproken, stond de gids paraat. Hij kende Salvador kennelijk op zijn duimpje. Hij leidde ons eerst door de 'cidade baixa' (de lage stad) waar we ettelijke 'igrejas' (kerken) bezochten - Salvador kent er wel zo'n 360 - en langs markten, strand met beroemde vuurtoren en andere gedenkwaardige monumenten reden.

De hele tour nam zo'n vier uur in beslag met een korte adempauze. Het vergt een aangepast rijgedrag, alert en bedacht als je moet zijn op de roekeloze rijstijl, maar dit was de bijdehante man wel toevertrouwd. Ook bij het rijden speelt, evenals bij de taal, de gebarentaal een grote rol. De rondleider deed reusachtig zijn best. Eén zinsnede zullen we niet snel van hem vergeten: 'muito perigoso', wat duidde op een gevaarlijke buurt waar het zelfs uiterst gewaagd zou zijn bij het fotograferen raampjes te openen.

Het is weer een gigantische wereldstad waar je je kennelijk nog minder op je gemak kunt voelen dan in Rio, als je zijn waarschuwingen geloven mag. Ze dringen je allerhande koopwaar op.

Melocactus rubrisaetosus Buin et al. (*Melocactus oreas* ssp. *rubrisaetosus* (Buin et al.) Braun

Vindplaats: Zeer vlak plateau, erg uitgestrekt, direct langs de weg, op de BA 046.

Biotoop: Op bruinachtige granietplaten groeit deze species bij voorkeur in de beschutting van een talrijk optredende geelkleurige getande Bromeliasoort. Bovendien verzamelt zich hiertussen wat humus en verteerde bromeliaresten en -stronken, wat ten goede komt aan de omringende vegetatie. Rotsspleten zijn ook geijkte woonoorden.

Opmerking: Grote populatie, habitueel gelijk aan *Melocactus* 86088. Zaden noch bloemen geconstateerd.

Melocactus violaceus 86109

Vindplaats: Nabij vliegveld van Salvador op een steenworp afstand van de zee.

Biotoop: Ettelijke planten verspreid over dit weidse duinlandschap dat licht is begroeid met gras- en struikgewas waartussen deze species schuilgaat. Begeleitend treedt hier een slanke cilindrisch samengedrukte *Billbergia spec.* (?) op van grote omvang, verder *Pilosocereus* 86110 die zelfs in de 'geciviliseerde' wereld was doorgedrongen: op het vlakke dak van ons hotel vonden we enkele jonge planten en zelfs een (zoutminnende) orchideeëensoort was van de partij.

Opmerking: Aanvankelijk kost het enige moeite de soort te ontwaren, maar eenmaal oog hebbend voor deze plant, blijkt ze hier toch goed vertegenwoordigd te zijn. Meestal volwassen exemplaren, zaailingen sporadisch. Wortelstelsel meterslang, zich vlak en ondiep verspreidend onder het zandoppervlak. Lichaam: klein, glanzend donkergroen, cephalium wit met rode borstels. Enkele witte bessen geoogst, geen bloei gezien.

Ook de originele vecht-danssport Capoeira werd hier op straat gedemonstreerd. Fotograferen oké, maar dan wel tegen betaling: twee minuten gaven ze speciale poses. Het is een doorlopende strijd om het bestaan, overal wordt er gepoogd geld te verdienen, koste wat het kost.

Zondag 27.7.86

Om 7.00 uur gereed voor het ontbijt. Onze Belgische reisgenoten volgden een uurtje later aan tafel en bleken inmiddels beide aangesterkt te zijn. Toch planden we nog één nachtje over te blijven om volledig op krachten de laatste ruk aan te kunnen.

Vandaag lag het in onze bedoeling om in de nabijheid de vindplaats van *Melocactus violaceus* op te zoeken, die als echte zoonanbidder bekend staat. Willekeurig de strandlijn volgend kwamen we in de omgeving van de vliegbasis waar we ze dan zonder enige moeite aantreffen in het witte zilverzand: 86109. Achteraf geeft je dit niet zo'n kick; het heeft niet de uitdagende charme van een moeilijk toegankelijk terrein, maar onze blijdschap over deze miniatuurvondst was er niet minder om. Ze stonden er redelijk dicht bezaaid in het witte duinlandschap op een steenworp afstand van de zee. We waren weer op tijd terug omdat het zo gesmeerd verliep. Onderweg lesten we onze dorst met het verkoelende vocht van een kokosnoot.

De drukte op de weg nam alsmäär toe, toch konden we nog net op tijd ellenlange files ontlopen. Het was niet alleen zondag, maar bovendien stralend weer en dat trok natuurlijk de nodige badgasten. Heel Salvador leek leeg te lopen. Terug aan het thuisfront wisten we eigenlijk niet zo goed raad met de tijd, rusteloos als we immers zijn. We hadden een zee van tijd die we dan ook maar aan zee verdedden.

TIJDSCHRIFTEN

Cactacea brugensis, jaargang 11, 1989

Nr. 1. Van de Meutter belicht het bestuivingsmechanisme bij de *Asclepiadaceae*. Neirinck bespreekt *Ancistrocactus scheeri* en *Epiphyllum*. Een oude serie over classificatie van cactussen wordt voortgezet.

Nr. 2. Lambert vervolgt het verslag van zijn Argentiniëreis uit 1986. Neirinck bespreekt *Helianthocereus huascha* en *Astrophytum senile* var. *aureum*. Van de Meutter vervolgt zijn artikel alsmede Neirinck dat over de classificatie.

Nr. 3. Alle serie-artikelen worden voortgezet. Neirinck bespreekt *Matucana aureiflora* en *Nopalxochia phyllanthoides*.

Nr. 4. Lambert en Van de Meutter vervolgen hun serie. Neirinck bespreekt *Oroya suboculta* en *Matucana haynei*.

Nr. 5. Neirinck bespreekt *Matucana variabilis* en *Strombocactus disciformis*. Van de Meutter is toe aan deel 5 over de bestuiving der *Stapelia*-achtigen.

Nr. 6. Deze keer worden voorgesteld *Lobivia marsoneri* en *Sulcorebutia verticillacantha* var. *verticosior*. Van de Meutter vervolgt.

Nr. 7. Neirinck stelt deze keer voor *Lobivia chilensis* en *Neochilenia taltalensis*.

Nr. 8. Van de Meutter vervolgt zijn artikel. Neirinck bespreekt *Matucana comacephala* en *Astrophytum coahuilense*.

Nr. 9. Deze keer zijn aan bod *Trichocereus spachianus* en *Lobivia albolanata*. Van de Meutter vertelt verder.

Nr. 10. Begeleid door altijd goede kleurenfoto's bespreekt Neirinck deze keer *Lobivia jajoiana* var. *caspalensis* en *L. longispina*. Van de Meutter vertelt maar door.

Nr. 11. Een In memoriam Serafien Huwel, bestuurslid van Cactacea brugensis. *Gymnocalycium mostii* en *Ferocactus schwarzii* zijn de laatste twee planten die Neirinck dit jaar voorstelt. Van de Meutter weet van geen ophouden.

Ludwig Bercht

INHOUD

Van de redactie - Ben Groen	50
Een puntje op de i - Redactie	50
Enkele aspecten betreffende het kweken van <i>Stapelia</i> -achtigen uit zaad - W. Bosma	51
Correctie beschrijving <i>Pediocactus</i> -variëteit - Redactie	55
Het geslacht <i>Gymnocalycium</i> in Zuid-Brazilië en Uruguay - K.-H. Prestlé	55
Een <i>Mammillaria</i> met een troetelnaam - Peter Mansfeld	61
<i>Micranthocereus</i> Backeberg subgenus <i>Austrocephalocereus</i> (Backeberg) Braun & Esteves - Een nieuw ondergeslacht (Cactaceae) uit Brazilië - P.J. Braun & E. Esteves Pereira	62
Brazilië, het land van de cephaliumdragers (VIII) - Carla Wolters	68
Tijdschriften - Ludwig Bercht	72